Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:o 15 (1787) 34:E ÅRG. LÖSNUMMER 35 ÖRE. UPPLAGA A.

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AV FRITHIOF HELLBERG
IDUN
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 10 APRIL 1921.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTÖR:
EBBA THEORIN.

EN TJUGUÅRIG PRINSESSA.

Prinsessan Märtha, fotograferad på Fridhem på sin födelsedag.
Hilda Winge & Dagmar Eriksén foto.

NÄR MAN ÄR TJUGO ÅR — DET blev prinsessan Märtha, hertigparets av Västergötland näst älsta dotter, den 28 mars — är kanske den mest karaktäristiska ställningen för en den, vari bilden här ovan visar den unga prinsessan: man sitter över en bok och märker knappt, hur allt knoppas omkring en i vårlig rikedom. Det behövs ju inte heller: en tjuogårig ung kvinna är själv som en blomma, och tids nog skall hon lära sig om livet ur annat än böcker.

Icke som om prinsessan Märtha för resten vore på något sätt en bokmal. Tvärtom, just hennes glada, fria, öppna väsen har gjort henne populär i vida kretsar. Och hon har icke låtit tiden gå utan att lära sig praktiska ting: nyligen gick hon ju genom en kurs i barnavård och ägnade sig då med iver och glädje åt arbetet.

Ännu så länge står hon likt annan lycklig ungdom så att säga utanför porten — man får se, vartill den en dag öppnar sig.

KNUT KJELLBERG. AV GURLI LINDER.

ÅTERIGEN HAR EN DÖdens Höder-pil i blindo träffat en av våra främste. Det är landssorg i Sveriges rike, och sorgen är så mycket djupare, därför att ägandets glädje var så stor. Det var väl ingen som med Knut Kjellberg någonsin förband en tanke på döden, så oförtrutet verksam, så sprudlande av livsglädje, så slösande givmild med dionysisk skämtan som han gick ibland oss. Ofta bragte han, synes det mig, i erinran den unge Snoilskys stolta självdeklaration:

Jag bringar druvor, jag bringar rosor,
jag skänker i av mitt unga vin;
på alla stigar, på alla kosor
jag slår den ljudande tamburin.

Och dock, hur färdig var icke på samma gång Knut Kjellberg! Han var en av dem som värdigast och gladast kunna möta döden, därför att de trognast och vackrast tjänat livet.

I sin gärning var Knut Kjellberg en fullkomligt lycklig människa, ty denna gärning täckte helt hans önskan. Det finns två diametralt olika synpunkter i fråga om hur samhället skall förfara med den s. k. folkets massa. Enligt den ena är ett rikligt tilldelande av kunskapens frukter och bildningens privilegier farligt och alstrar endast missnöje och olust. En av den riktningens representanter svarade en gång på frågan varför vi behövde importera galizisk arbetskraft för vår betodling, då vi samtidigt hade svensk arbetslöshet: "Därför att vi äro nog okloka att inte ha några analfabeter för detta och andra lika ledsamma göromål." Den andra synpunkten däremot, för vilken Knut Kjellberg var en den mest fullödiga representant, är den, att för att ett land skall bli verkligt lyckligt och även dess materiella kultur få fast grund, måste hela folkmassan genomsyras av den andliga kulturen, och att så länge okunnighetens mörker och obildningens råhet behärska de undre lagren består samhällsscenen mer eller mindre av Potemkin-kulisser.

Bergfast i denna övertygelse, att vi måste få ljus över landet, så att den okultur som trives i mörkret blir husvill, ägnade Knut Kjellberg sin rika begåvning och sin fenomenala arbetsförmåga åt folkbildningsarbetet — ett oöverskådligt verksamhetsfält, där det ideligen utbreder sig ny jord att lägga under plogen. Det var evärdlig skada att han gick bort just i denna brytningstid, då det kommer att stå strid mellan ideell strävan och rå okultur i fråga om fyllandet av den större lediga tid arbetsklassen nu äger att råda över. Knut Kjellberg såg striden komma och var i full färd med att rusta för den — en strid som det i sanning behövs hans orubbliga optimism om mänsklighetens väg mot högre mål för att kunna kämpa utan att förtröttas. Hans styrelsesätt inom folkbildningsinstitutionen var nog i mångt och mycket "den upplyste despotens". Hans förvånade min om någon

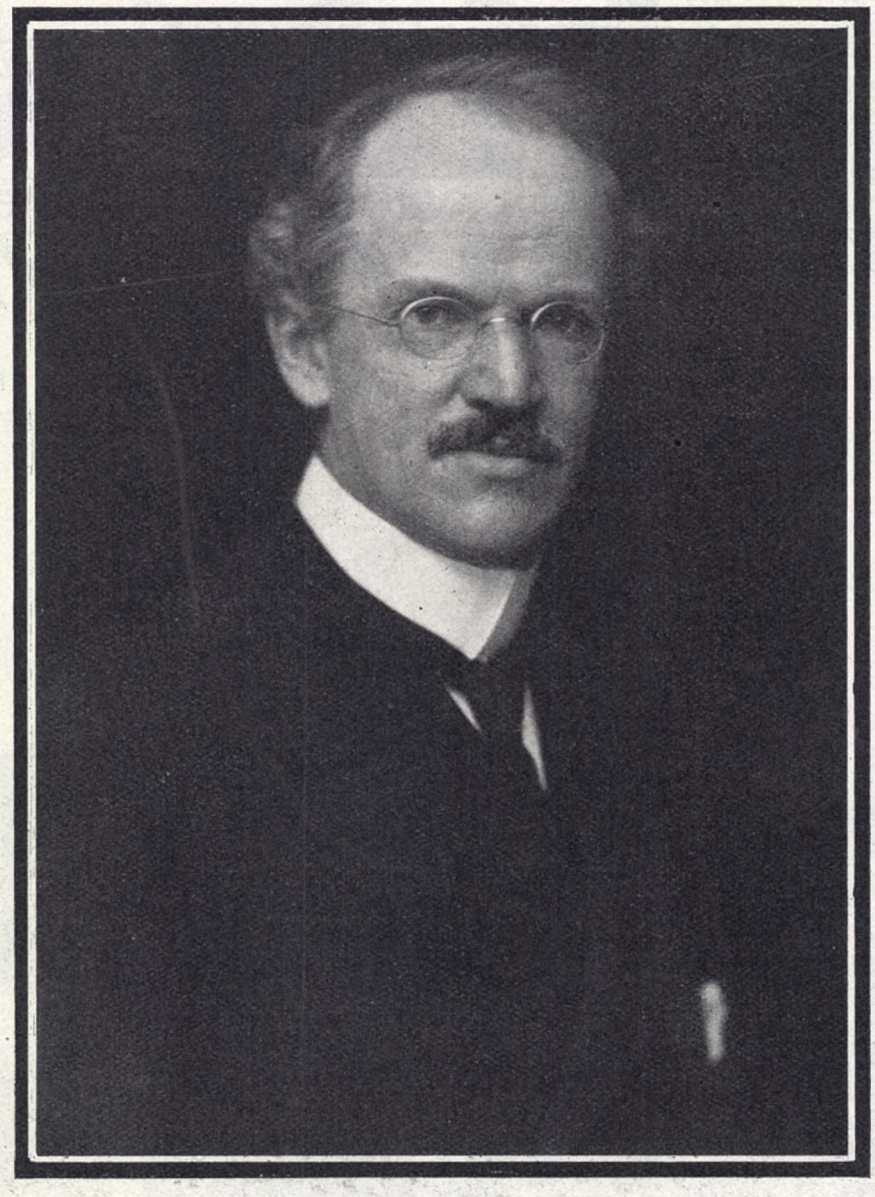

Ateljé Jæger foto.

t. ex. vid ett årsmöte begärde ordet för att yttra sig om någon punkt i den upplästa styrelseberättelsen var i sanning pengar värd! Han hade stor säkerhet i att skilja väsentligt från oväsentligt, huvudsak från bisak. Visserligen hände det väl ibland, att han behandlade en liten huvudsak som en bisak, men oändligt mycket hellre det, när så skall vara, än tvärtom. Hur mycket mer förmår ej för övrigt en upplyst despot, individuellt tänkande och handlande, än en byråkratisk nummerkarl! Och hur mycken dyrbar tid sparar han ej! Man ryser vid tanken på hur det skulle varit om Knut Kjellberg gjort folkbildningsförbundet till ett byråkratiskt ämbetsverk. Naturligtvis var han intelligent och vidsynt nog att tåla motsägelse, och helst om man genom en snabb replik eller en fyndig liknelse kunde klargöra för honom ett misstag, var han genast villig att retirera, med en skämtsam honnör för motståndaren. Liksom i all sin umgängelse var han även i arbetet en ridderlig och ovanligt stimulerande personlighet.

Att skapa själsaristokrater, förnäma, fria självtänkande människor, det var Knut Kjellbergs demokratiska gärning. Och han utförde den ej minst genom sina föredrag i etisk kultur, de "andaktsstunder" där han i ödmjukhet och efter hård självrannsakan gav den religiösa sanning han i sitt ärliga sökande funnit. Aristokrat, konservativ och religiös i ordens djupaste bemärkelse var Knut Kjellberg demokratiens, frisinnets och tankefrihetens tjänare i allt vad dessa begrepp äga av samhälls- och personlighetsfrämjande.

För alla som kommo i beröring med Knut Kjellberg måste han i minnet stå som den store givaren, i glädje och sorg, i skämt och allvar. Man kände sig alltid rikare, gladare och lyckligare efter en samvaro med Knut Kjellberg. Förbi skiljande partimeningar och åskådningar av alla de slag sökte och fann han alltid människan, och i sin blick hade han den slagruta som finner det gudomliga källsprånget även i en till utseendet steril mark. Därför var han också en skicklig och framgångsrik själsläkare. Han rörde aldrig ofinkänsligt vid ett sår, men ett ord i förbigående, en blick, en handtryckning lät förstå att han fanns som vän *om* man själv ville tala samt, helst av allt, att han trodde på och uppmuntrade ens egen kraft och goda vilja att kämpa sig igenom. Jag tror många av Knut Kjellbergs vänner varit i tillfälle att erfara hur mycket han just i det fallet betydde, och att deras innerliga tacksamhet ej minst dröjer vid den sidan hos honom. Sin egen kamp, sitt eget allvarliga och nog mången gång orosfyllda sökande — t. ex. efter svaret på den eviga frågan "Vadan och varthän" — behöll han för sig själv. Han röjde dem blott i sin förmåga att lyssna till och förstå andras.

Hur tacksamt kvitterade ej Knut Kjellberg å sin sida det ringa man någon gång blev i tillfälle att ge i utbyte mot hans rika gåvor. Så skrev han t. ex. en gång i ett brev:

"Även om man såsom jag fått mottaga oförtjänt mycket av människors godhet, och även om jag är tillräckligt klarsynt för att inse och känna disproportionen mellan det myckna mottagna och det lilla som presterats, så kan jag icke avstå från att låta mitt sinne värmas och glädjas, då jag möter hjärtegodhet, överseende och förståelse... Vi människor behärska oss ofta alltför mycket, när det gäller att giva uttryck för sympatiska känslor, under det att vi sällan tveka att föra våra antipatiska stämningar till torgs..! Jag är hjärtligt glad och djupt tacksam för Edert förverkligande av Helena Nybloms maning: "Hvis du har varme tanker — spar ei paa blide ord"... För att Ni så hjärtligt oförbehållsamt skänkte mig något av Edert eget spontana jag och för att Ni så älskvärt och givmilt sände mig "blide ord" och "varme tanker" ber jag er... mottaga mitt innerliga tack."

Det sägs ju att duktiga människor alltid få ovänner. Den erfarenheten jävade Knut Kjellberg. Motståndare till sina meningar mötte han väl ibland, men en ovän aldrig. Ovän och Knut Kjellberg — de båda begreppen gå ihop som eld och vatten. Som ett litet exempel på vidsträcktheten av hans vänkrets må berättas, att en gång vid hans besök i Göteborg gjordes en middag för honom,

Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete.

Undervisning i: Klädsöm, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi m. m. Beställningsavd. för klädningar och lingerie. Anmälningar dagligen 10—5. Prospekt på begäran. 6 frielever.

S:ta Birgittaskolan

Allm. tel. 51 90. — Grundad 1910 — Riks tel. 141 08.

Regeringsgatan 19—21, Stockholm

Textilavdelningen.

Uppritade och påb. arbeten. Gardiner, Kuddar, Dukar, Spetsar och Linnebatist, Monteringar av arbeten. Stort urval av äkta spetsar även antika.

EMMY KYLANDER.

HERMAN BANG OCH SVERIGE.

ETT TAL, SOM ALDRIG BLEV HÅLLET.

DET VAR PÅ DEN TIDEN MAN VAR ung och oerfaren och inte kände diktarne annat än från deras verk — det är i dagarne jämnt tjugo år sedan. Bland Lunds studenter var av gammalt intresset för dansk litteratur levande, och av helt naturliga skäl betraktade vi Köpenhamn nästan som vår andliga huvudstad. Med studentkårens bibliotek införlivades omedelbart allt nytt av värde på den danska bokmarknaden, och män som bröderna Brandes, Drachmann, Schandorph och Herman Bang hade säkerligen icke ivrigare dyrkare i eget land än bland oss åttiotalsfödda ungdomar i den idylliska lärdomsstaden på skånska slätten.

Icke minst Herman Bang stod för oss i ett fascinerande skimmer, och när den radikala studentsammanslutningen D. Y. G. startade en serie föredrag och uppläsningar av skandinaviska kulturpersonligheter, föll det sig mycket naturligt, att Bang blev en av de först inbjudna. Han kom med glädje och segrade förstås med glans. I andlös tystnad hölls församlingen fängslad av denne lille underlige man med det vackra, sydländska huvudet. Han läste "Dannevirkenatten" och "Irene Holm" och J. P. Jacobsens "Pesten i Bergamo". Och inspirerad av alla dessa unga, mottagliga sinnens värme gav han sig helt hän i sin vidunderliga konst, bragte oss till entusiasm genom sin förmåga att liksom med ett språng gripa tag i livet och hålla fast dess mångskiftande uttryck.

Vi hade gärna velat fira denne diktare, som stod våra hjärtan så nära, med en stor fest, en riktig studenthyllning. Men när jag mottog Bang vid stationen och meddelade honom vår avsikt, slog han ifrån sig med båda händer och förklarade kategoriskt, att något dylikt kunde det icke bliva tal om. Därtill var hans hälsotillstånd alltför dåligt — vilket ögonblick som helst kunde han vänta en blodstörtning — och efter uppläsningens anspänning behövde han ro, fullständig ro... Givetvis sökte jag övertala honom, men inga böner hjälpte, och jag, min dåre, trodde i min enfald på den store poseurens försäkringar. Det enda, jag kunde förmå honom till, var en liten intim supé med en sex, sju deltagare, bland dem den kände botanikern dr Thorild Wulff, som nu sover den eviga sömnen uppe bland Grönlands isar. Bang utvecklade all sin betagande charme under de korta timmar, han dröjde i vårt sällskap. Nästa morgon reste han hem, till Gamle Kongevej 25, Köbenhavn F.

Fram på eftermiddagen mottog jag ett långt telegram, som försatte mig i ett tillstånd av överraskning och självförebråelser i rätt förvirrad blandning. Här meddelade Bang, att han väntat sig "et større Sold i Lund" och vars gäster voro kvinnliga vänner till honom. Den älsta var 80 och den yngsta 16 år och "alla åldrar emellan", "och det hela var", sade han, "vansinnigt roligt".

"Man må endast göra upp eld, det skall alltid snart finnas någon som värmer sig vid den", säger diktaren Herder. En sådan eldtändare var Knut Kjellberg och tusentals människor har den rena, klara flamman lyst och värmt. Nu har handen som höll facklan domnat i dödens ro, men minnet lever, lyser och värmer alltjämt och — förpliktar.

Herman Bang år 1901.

att han före sin avresa hemifrån skrivit ett tal till Lunds studenter. Detta tillade han "stor Vigtighed" och hade därför lämnat ett referat därav till ett köpenhamnskt dagblad. Nu kunde var och en här läsa, att han hållit sitt tal, och därför bad han mig sörja för, att det i Lund blev sagt, att han yttrat dessa ord vid en privat fest. Manuskriptet skulle omedelbart sändas mig, och han hoppades att få se det återgivet i något Lundablad!

Nästa dag kom det stora talet, som aldrig blev hållet, och jag skyndade åstad till min vän Waldemar Bülow, "Folkets Tidnings" utmärkte redaktör. Denne gamle trofaste skandinav och entusiastiske beundrare av Bangs diktning var genast med om det fromma bedrägeriet att i sina spalter giva ett — på grund av bristande tid och utrymme tyvärr kort — referat av "ett märkligt tal", som Herman Bang till svar på ett hyllningstal för honom hållit "vid en mera enskild fest."

Nu återgives här Bangs "tal" — talet, som icke blev hållet — in extenso.

*

"Jag står i afton, mina herrar, i en stad, vars hjärta och hjärna ett universitet är. Detta universitet blev upprättat som en vaktpost mot *mitt* fädernesland, och dess mål var att göra er, mina herrar, till goda och rättrogna svenskar. Detta mål är uppnått. Goda och rättskaffens söner av Sverige ha ni blivit, men varken förändrade politiska förhållanden eller de svunna och svinnande tiderna ha likväl kunnat avlägsna det rasmärke — ja, än mera, den djupa släktskap, som förbinder sydsvenskarne med oss danskar.

Denna släktskap består, och den skall alltid forfara att bestå, till lycka för oss båda. Lunds universitet byggdes som en fästning mos oss. Give ödet, att det alltid måtte fortfara att vara vad det under årens lopp så ofta varit: en bro mellan oss; den alltid öppna port, genom vilken det sydligaste skandinaviska folkets, mitt folks, inflytande verkar vidare — befruktande, alltid förnyande kulturlivet, högre mot Norden, längre upp i ert stolta och minnesrika fädernesland.

Jag vet, mina herrar, att på detta ställe och i dessa landsdelar har aldrig någonsin härskat misstämning mot Danmark. Den skall alltid vara utestängd från Tegnérs och Oehlenschlägers stad. Med förhållandet däremot till mitt fäderneslands huvudstad kunde det dock kanske understundom se något annorlunda ut. Det, som människorna kalla konkurrens — och man är i dagens strid ofta böjd för att se konkurrens även där, varest den rätt sett minst av allt finnes — alstrar vissa tider, just i Sydsverige, misstämning mot det stora och mäktigt framåtsträvande Köpenhamn. Jag ville önska, önska av allt mitt hjärta, att jag i detta ögonblick kunde bidraga till, om också blott så mycket som ett sandkorn, att avlägsna detta missförstånd och denna misstämning bland er, mina herrar, som representera den ungdom, vilken skall bära Sveriges framtid på era höga och svenska skuldror.

Det är för Lunds ungdom en lycka, en utvecklingsrik lycka, mina herrar, att ha en gryende världsstad liggande vid tröskeln till dörren.

Det vill säga, en lycka är det, ifall den uppfattar Köpenhamn rätt. Länge, och alltför länge, var mitt fäderneslands huvudstad för Sydsverige staden, där man "roade" sig. Den var festernas stad, de glada nätternas stad, de fyllda pokalernas stad med "Tivoli" inristat på sin panna. Mina herrar, Köpenhamn är mera, och bör också för er bliva mycket mera. Från att vara staden, där ni roade er, bör den bliva staden, där ni lär. Varje ny skönhet, Köpenhamn erövrar, tillhör också er till uppfostran i skönhet; varje konstskatt, Absalon-staden förvärvar sig, är också er, till ökad förståelse av konstens värde; varje framsteg, den gamle biskopens hamn bemäktigar sig, bör ni dela till ny utveckling.

Och det bör, mina herrar, för er stå klart, att det icke allenast bör vara så, då det rör sig om andens och konstens värden. Den nya och världshaven befarande staden Köpenhamn, vars frihamn är det mäktigaste beviset på dess företagsamhet, bör också för Sydsverige vara den öppna porten ut till världsdelarne, ut till handelns tävlingskamp, fram till ny gärning och nya segrar.

Rätt begagnad är handelsstaden Köpenhamn det väldiga drivhjulet även för Sydsveriges verksamhetslust och företagsamhet.

Här är icke tal om avhängighet. Här är tal om delaktighet. Här är icke tal om att främja en stad, utan om att främja två länder.

Lokalpatriotismen är fäderneslandets näringssugande rot. Och den sydsvensk, som älskar sitt Sydsverige, skall begagna *mitt* fäderneslands huvudstad för att göra *sitt* fädernesland rikare, verksammare, starkare i sin utveckling.

Mina herrar! Jag höjer detta glas för att det universitet, vilket byggdes som en fästning emot oss, alltid må fortfara att vara förmedlaren mellan Danmark och Sverige. — Jag tömmer det under önskan, att Sydsverige allt mer och mer måtte samlas om Köpenhamns gryende iver, där i gemensamt arbete ingen är den förste och ingen den siste, men där vi äro två om arbetet och äran.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

Jag tömmer till botten mitt glas för Sveriges ungdom, som är Sveriges framtid. — De tider kunna komma, då ni, mina herrar, bli Skandinaviens vakt mot främmande folk och främmande raser. Låt oss då vara eniga, för att kunna möta framtiden med all den oförsagdhet, med hela det hjältemod, till vilket er glänsande historia till alla tider förpliktar er. —"

*

Många år efteråt — det var under hans sista uppläsningsturné i Sverige, blott några månader innan hans död — erinrade jag Bang om denna episod. Han skrattade som ett barn vid minnet därav. Men ögonblicket efter blev han allvarlig. Han gick nervöst fram och tillbaka och strödde halvrökta cigarretter omkring sig, och så brast det ur honom, att han kunde ha lust att supplera "Lunda-talet" med några ord. Jag fick hans rätt att stenografera dem. Kort efter blev jag sjuk, och uttalandet kom icke till användning. Här är det nu:

"Djupt och smärtsamt berörde mig den misstämning, som efter unionsbrottet rådde i Sverige mot mitt fädernesland. Jag har insett, att Sveriges vrede under den första tiden var högst förklarlig. Saken var ju den, att Sydsverige med starka band var knutet till Köpenhamn, ja, rentav omfattade denna stad med kärlek. Då katastrofen kom, blickade man över Sundet och tänkte: "Åtminstone där måtte Sverige väl kunna räkna på förstående vänner!"

'Men Köpenhamn tycktes svika. Det var ju Norge det gällde, och Norge står den danska folksjälen lika nära som Finland den svenska — två förlorade barn.

Men bifallet till norrmännens kupp varade icke många dagar. Man fick upp ögonen för Sveriges stora och stolta resignation. Någon avundsjuk glädje över Sveriges förlust fanns, på min ära, icke i Danmark.

Nu äro vi uppfyllda av beundran över Sveriges nyfödda energi, dess mäktiga uppsving. Men man bör i Sverige icke se på förhållandet till Danmark blott som ett ekonomiskt spörsmål. Kom ihåg, att vår folkhögskolerörelse från början har haft som en av de första punkterna på sitt program: andligt samarbete mellan Skandinaviens folk.

Känslan av samhörighet i Norden *kan* helt enkelt icke dö. Låt den blott en gång i framtiden prövas på allvar, så kommer den nog att visa sin styrka." — — —

Nu har den prövats, denna känsla, och den har bestått provet. Bang fick icke uppleva det. Mitt sista samtal med honom rörde sig ännu en gång om Danmark-Sverige; om hans förestående stora resa; och om döden. Jag kan ännu höra hans halvt gråtande, halvt satiriska tonfall, medan han rastlöst gick fram och tillbaka och strödde halvrökta cigaretter runt omkring. Det strålade brännande het energi ut från honom; hans vilja tycktes lika oböjligt stark som någonsin; hans kärlek till livet och den brusande farten lika glödande. Som i en dröm talade han om Japans lundar och Indiens sol. Men han talade också om döden. Det var som om han anade vad som förestod.

Och så stannade han — den evigt vandrande, den oroligt farande — som en av "De uden Fædreland", icke blott för en stund, som kunde låta några människoöden skymta förbi hans ständigt sökande ögon, utan han stupade för alltid mitt i farten, med pulsarne bankande av fröjd över att njuta allt det hetsande livet i Amerikas underbara värld.

QVIDAM QVIDAMSSON.

ANETTES FÅGEL.

SKISS AV ERIK JUEL.

DEN SJÖNG SIN SÅNG DAGEN lång, den lilla fågeln i sin bur utanför fönstret.

Intet av allt som ropades och skreks på gatan: sallad — druvor — tomater — rädisor och kål, kuskarnas smällar, automobilernas tutningar, inte en gång glasmästarns rop kunde överrösta den. Den jublade och kvittrade — berättade att himlen var blå högt däruppe ovanför hustaken, att solen sken, och att det lilla bladet, som Anette hade stuckit in mellan spjälorna var så bedårande friskt och grönt.

Den lade sitt huvud på sned, pickade sparsamt av bladet — jo, däruppe var himlen så blå. Mänskorna djupt därnere på den trånga mörka gatan kunde knappt se det. Solen hittade inte vägen så djupt ner — Anette, som satt böjd över sin sömnad inne i rummet, kunde ju inte ana allt det härliga ljusa däruppe. Så måste den ju berätta dem det — det var alltför härligt och den sjöng — kvittrade och sjöng. Hela huset — ja alla grannarna med — gladde sig åt fågeln. Hos var och en framkallade den ett minne, som liksom lyste upp för dem i deras gråa vardagsliv — den förebådade en fridag — en dag som skulle komma när veckan var slut och tåget kunde föra dem ut i det fria — ut på landet bara på några timmar, den enda dagen, bort från Paris ut i Guds fria natur. För alla grannarna runt omkring representerade fågeln poesien i livet, för alla utom för misantropen.

Misantropen bodde i våningen ovanpå Anette. Hon var gammal och grå, snedväxt som en förtorkad gren. Hon och hennes katt de passade så utmärkt ihop. Misantropen grälade på allt och alla, katten väste, knorrade och visade klorna och bägge traktade efter att ta livet av Anettes fågel. Misantropen för att den sjöng och berättade, att trots allt det mörka och dystra, så var himlen högt uppe över alla skyar alltid lika blå, och katten hade sitt medfödda agg till fågeln, som var född till att svinga sig högt, högt medan den själv måste stanna på jorden. — Men mest av alla älskades fågeln av Anette.

Anette hade knappt fyllt aderton — en liten parisiska, späd och brunett med de mörkaste storstadsringar under ögonen, de rödaste läppar, när sminkstiftet hade berört dem, och den friskade teint man kunde se efter att poudre de rose hade täckt över kindernas blekhet.

Alltifrån hon var barn hade hon sytt — morgonljuset hade ofta avlöst fotogenlampans sken, innan hon slutade sitt arbete för att bära allt till magasinet och sedan vända hem med nytt arbete som det åter brådskade med. På nytt tog hon fatt — klippte, sydde, förtjänade sina francs, som räckte till bröd, vin ordinaire, sallad, ost, kaffe och då och då till fisk och kött, och så till litet kläder av siden eller chiffon.

Anette arbetade och strävade men var nöjd, smålog och skrattade, hälsade på alla i trappan, till och med på misantropen, som bara brummade och mumlade mellan tänderna om lättsinne och dårskap. Men fågeln i buren utanför Anettes fönster jublade, kvittrade och sjöng, när Anette kom hem, och så drömde Anette alla små parisiskors dröm i de trånga gatorna om ett litet hus därute på landet vid Seine med blommor och buskar, en liten trädgård, där man planterar sin sallad och kål, sår sina rädisor, där himlen blånar och daggen faller en sommarafton när solen går ner. Allt detta lovade den lilla fågeln henne varje dag, berättade om hur härligt hon skulle få det därute, lovade och försäkrade det — en gång skulle det komma så säkert, så säkert.

Anette smålog och skrattade medan fågeln sjöng och hon satt med huvudet böjt över sömnaden, som aldrig tog slut, och sydde — lyssnade och sydde.

På andra sidan om gatan bodde monsieur Gardon. Han satt tätt intill sitt fönster med sitt arbete. Han var lika flitig som Anette och alla grannarna visste, att han var en välbärgad man. Monsieur Gardon höll sig för sig själv — han blev aktad och sedd upp till av de flesta i kvarteret — alla visste att monsieur Gardon hade pengar på banken och därtill ett litet hus på landet vid Seine. Ett litet hus, sådant som alla små parisiskor i de mörka gatorna i Paris drömma om att bli ägarinna av.

Men monsieur Gardon hade ännu inte erbjudit någon liten parisiska varken sin hand, sitt hjärta eller det lilla huset på landet vid Seine med kålland, sallad och rodnande rädisor.

Det var en egendomlig atmosfär som alltid omgav monsieur Gardon. Alla som kände honom visste, att den hörde till hans yrke. En underlig lukt av naftalin och kamfert, blandad med starkt doftande ingredienser, som nog kunde ha skrämt andra än små parisiskor, som drömde om ett litet hus på landet vid Seine. Monsieur Gardon var ägare av en atelier, där han uppstoppade kattor, hundar och i synnerhet fåglar. När en av de fyrbenta eller bevingade små varelserna, som äro oumbärliga i även de minsta pariserhem, av en eller annan orsak lämnade det jordiska, var monsieur Gardon en mästare i att återge de döda ett skenbart liv. Få hade ett sådant urval av ögon av glas i bruna, blå eller andra naturligt utseende färger som han. Ingen förstod sig så bra på att sätta in dessa ögon och ge djuren sådana ställningar som om de voro livslevande — ingen som monsieur Gardon kunde liksom blåsa själ in i de djur, som man anförtrodde honom till uppstoppning. Därför hade också monsieur Gardon efterhand blivit en välbärgad man — med eget hus på landet vid Seine, där han planterade sin kål och sallad och plockade de astrar, vilkas praktfulla färger prydde hans fönster bakom vilka han satt med sitt arbete.

En vacker morgon sov Anette längre än vanligt — det var så tyst när hon vaknade, så underligt tyst. Hon reste sig upp i sängen — gned sina ögon, det var ljust men alldeles tyst — fågeln teg, den brukade eljes alltid väcka henne med sin sång.

När hon stod bredvid buren låg den död — ohjälpligt död — kall och tung låg den i hennes hand. Hela dagen ville Anettes ögon inte lyda henne, de voro fulla av tårar — det gick så långsamt att sy, fågeln låg lik på bordet bredvid syskrinet mellan tråd och sidenlappar, det var så besynnerligt tyst omkring henne. Alla på gatan sågo så längtansfullt upp till Anettes fönster, det var mörkare än vanligt mellan husmurarna, allt var så dystert och stilla, timmarna blevo så långa, det fanns ju ingen som berättade om den blåa himlen, om den härliga solen, om landet därute, där salladen står saftig och grön i den daggfriska jorden.

Men på eftermiddagen gick Anette över gatan till monsieur Gardon.

Hon hade fågeln i ett litet stycke chiffon,

PÅHLSSONS
Dessertchoklader
Högfina kvalitéer
Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Påhlssons Choklad- och Konfektfabrik, Malmö

Pröva Tuppens Zephyr
och Ni köper ingen annan.

MINA LEVNADSMINNEN.

AV HELENA NYBLOM.

(Forts.)

"VI KOMMO FRÅN ETT FOLK", fortsatte Topelius sitt tal, "som arbetar på början av sin utveckling, till ett folk, som redan äger en gammal, stolt historia, en gammal, rik kultur och som bevarat dess skatter med ära för kommande släkten. Den sköna framtid som hägrat för eder och våra fäders blickar såsom en avlägsen dröm — den tid, när kämpen får sticka i slidan sitt blodiga svärd, när såren läkas och den mänskliga anden fritt får ägna sig åt höga ideala mål — denna lyckliga tid äger Sverige sedan sextio år, under högsinta, intelligenta konungars hägn och under samverkan av ett kraftfullt, ädelt folk. Vi tacka Sverige och Uppsala Universitet för det glädjande, manande föredöme av en rik och allsidig utveckling, varmed detta land föregår de omgivande folken, särskilt oss, som i sekler haft den äran att stå vid Sveriges sida. Vi akademiska medborgare tillhöra det andens omätliga rike, som icke vet av gränser, icke skiljes av hav, och därför beder jag att få utbringa en välönskan för våra och alla folks stora samarbete för Europas kultur, för mänsklighetens förädling. Må det ena folkets fredliga segrar städse vara allas ära, glädje och vinning, och med denna önskan hälsar jag, å mina landsmäns vägnar, varmt och vördnadsfullt i den festliga stunden det gamla Sverige, det gamla Uppsala."

Icke mindre betydelsefullt och vittnande om Norges dåvarande förhållande till Sverige var professor Auberts tal, av vilket jag tillåter mig att citera några ställen.

"Her er iaften forskjellige Folk representerede, som fordum paa ulige Maader have været knyttede til det svenske.

Det er en Kjendsgjerning, hvoraf Sverige med Rette kan väre stolt, at det hos dette Folk, skjönt dets Forhold oftest var Herredömmets, har efterladt sig gode Minder. Som Normand er det mig en kjær Trang i Nærværelsen af Mænd fra saa mange Folkeslag, at vidne, at i den jevnbyrdige Forening, som Sverige i et stort Tidspunkt indgik med det mindre Folk, har det ikke blot ærligt agtet overtagne Forpligtelser, men ogsaa ved sin Færd skapt Tillid og Hengivenhed, hvor der fra först af var nedarvet Mistro og Uvilje. Skjönt i Virkeligheden mere selvständigt, föler Norge sig derfor nu kun saa meget inderligere knyttet til sin Forbundsfälle. Men vad der især lader vort Folk dele det svenskes Gläder — det er den stärkt voxende Fölelse af Folkeslägtskabet, som den seneste Tid har vakt. Det var blot den Fordom og Uvidenhed, som Aarhundreders Söndring havde frembragt, der däkkede over denne Fölelse. Det trängter blot at begynde at läre hinanden at kjende for at forstaa, at Tidernes Adskillelse og Kampe ikke havde gjort stort Skaar i den oprindelige Lighed. Det tör vel siges netop her at Universiteterne have bidraget Sit til dette gode Forholds Fremväxt. Den Del af Folkene, som närmest tilhörer Universitetet, er maaske den, hvor det indbyrdes Samkvem og Kjendskab er mest levende. Kristianias unge Universitet har fra förste Stund nydt godt af de Videnskabens Skatte, som dets äldre Söster gjennem Tiderne har udvundet, dets Ungdom drukket af den svenske Digtnings rige Väld. Haand i Haand have siden Videnskabsmänd paa begge Sider af Kölen arbeidet for at kaste Lys over det fälles Eje i Fortid og Nutid, i Nationalitet og Natur, og dette Arbeide beliver stedse mere ved det personlige Kjendskabs Indflydelse. Den studerende Ungdom er forenet ved mangfoldige Venskabsbaand, der samlede danne et mägtigt Bindeled Folkene imellem. Og de, hvis Hjerter ere sammensungne her i Odinslund under Midtsommermorgenens förste Solstraaler eller hist mellem Bögestammerne ved Sundet eller ved Fjordens birkeklädte Strande, hos dem har Folkeslägtskabets levende Fölelse ikke siden kunnet dö, den har voxet sig stärk i Mandommens Dage. Dog, vi ere endnu ikke komne langt i Folkekjendskabet, og for os Normänds Vedkommende maa det siges, at vi altfor lidet kjende Sverige, og at vi endnu have saare meget at läre af dette Folk, der paa samme Tid som det har de store Fortrin, en gammel historisk Kultur paa alle Omraader byder, dog er lige ungdomsfriskt, lige kraftigt till Fremskridt, til at foretage de Forandringer, som Tidernes Omskiftelser paakalde.

En stor Opgave foreligger derfor endnu Folkene, naar de ville läre hinanden närmere at kjende. Og forhaabentlig skulle Universiteterne i Fremtiden her faa end större Betydning. Det er klart at det er i Aandens Verden, de nordiske Folk herefter maa vinde sine Laurbär. Og i dens Kampe maa Universiteterne väre med i Spidsen, löftende Fanen höit for sine Lärlinge, for sine Folk. Maatte de i den ädle Kampestrid komme hinanden närmere og närmere, maatte det Samarbejde, hvortil Slägtskabet kalder dem, blive alt mere levende, maatte de bidrage stedse rigere til, at de nordiske Folk knyttes stärkere til hinanden.

Et Leve for Samarbejdet mellem de nordiske Universiteter, og särligt — hvad der nu er mig nærmest at tænke på, — for Samarbejdet mellem Upsala og Kristiania Universitet."

Bland åhörarna av detta tal satt kung Oscar. Det måtte ha glatt honom att höra en norrman säga att Sverige inte blott "ärligt har agtet overtagne Forpligtelser imod Norge, men ogsaa ved sin Färd skabt Tillid og Hengivenhed hvor der fra först af var nedarvet Mistro og Uvilje."

Föga anade han att han tjuguåtta år därefter skulle stå inför ett ögonblick, då Sverige och Norge höllo på att åter kasta sig i "Broderstridens unaturlige Selvforglemmelse", och då en så förfärlig olycka blott undgicks genom hans storsinthet. Det fanns människor, som år 1905 ansågo det som ett svaghetsbevis att inte Sverige uppehöll föreningen med Norge genom vapenmakt, med andra ord, verkligen önskade krig med Norge. Hade ett sådant kommit till stånd, hade utgången varit mycket osäker, ty Norge erbjuder genom sina naturförhållanden stora svårigheter för en främmande armé. Men ponera också att Sverige hade blivit den segrande, vad skulle följden blivit? Intet annat än att Norge för framtiden hade sett en dödsfiende i Sverige, vars övermakt det beständigt skulle ha varit betänkt på att göra uppror emot, och intet annat hade varit att vänta än beständiga slitningar, ovänskap och krig länderna emellan.

Kung Oscars handlingssätt den gången är hittills enastående i historien. Har någon förut hört omtalas, att en kung avstår från en krona, utan att söka hålla den fast med våld, — om han har makt därtill? Ännu finnas ju människor, ja nationer, som anse att "makt är rätt" och att det blott är svaghet att lägga ideell måttstock på politiska handlingar. Men det finns också andra, som anse att vad som gäller för den enskilda också bör gälla för nationerna, och att den härskare handlar både rätt och klokt, som förstår, att med våld uträttas aldrig något gott. Intet land förmår att med makt påtvinga ett annat broderskap eller en lydnad, som det helst vill befrias ifrån, och

---

de små krampaktigt krökta klorna hängde fast i chiffonen när Anette försiktigt vecklade ut den.

Anette kunde knappast tala för gråt, när hon överlämnade sin älskade fågel i monsieur Gardons händer. Han såg på Anette, såg och såg — det kom något varmt i hans ögon när han mot sin vana följde sin kund till dörren.

När Anette gick över gatan och uppför sin trappa, mötte hon misantropen som skrattade — för första gången skrattade misantroen och talade om hur behagligt tyst det nu var. Det gick upp för Anette, att misantropen hade verkställt sin hotelse — misantropen hade strött arsenik från sitt fönster ovanför ner i buren.

Men fösynen har ofta sällsamma vägar, och det var väl betsämt och stod skrivet i ödets bok att Anette skulle få sitt lilla hus på landet vid Seine. Fågeln hade ju så ofta lovat och försäkrat det, sjungit om hur härligt det var därute och nu skulle den infria sitt löfte, den hade givit sitt liv för att löftet skulle bli infriat.

Monsieur Gardon måtte inte ha förstått Anette riktigt — kanske hade hon inte heller förklarat sig tydligt nog under sin gråt — ty när Anette efter flera dagars förlopp kom över till monsieur Gardon för att hämta sin pipfågel, som hon tänkte sig sittande så vackert på en pinne med huvudet litet på sned som den brukade, när den satt och sjöng för henne om den blåa himlen och om det lilla huset på landet vid Seine, som en gång skulle bli hennes, hade monsieur Gardon på ett underbart sätt omskapat den lilla anspråkslösa sångaren till en praktfull prydnad som kunde passa på en hatt, buren av den mest eleganta grande dame.

Monsieur Gardon hade inte sparat sina andra klienter. En dunlätt esprit hade han plockat här, en annan där och placerat, som om vår herre hade skapat Anettes lilla sångfågel lik den mest praktfulla bevingade varelse från paradisets trädgård.

Monsieur Gardon såg så milt på Anette och så satte han upp fågeln på hennes fattiga barett och höll spegeln framför Anette. Hon såg ut som en hertiginna.

Hertigdömet blev det lilla huset på landet vid Seine och en liten trädgård med kål, sallad och röda rädisor som sträcker sig ned mot floden. Till ett av de vackraste kålhuvudena kommer storken en dag för att hämta en liten späd Gardon och lägga vid Anettes bröst.

Allt det som fågeln sjöng om och lovade Anette, har den hållit.

Såväl konstnärliga som enklare
SVENSKA MÖBELFABRIKERNA MÖBLER

om ländernas förening gäller det samma som i ett äktenskap: att vad som inte ingås med fri vilja av båda parterna aldrig kan föra lycka med sig. Då kung Oscar släppte Norge ur sin hand, förstod han nog att detta var sättet att bevara dess vänskap och därmed fred och enighet i Norden. Är tiden ännu inte i stånd att uppskatta denna hans gärning, så skall framtiden förstå att beundra den som det första tecknet till en ädel politik.

Sommaren 1905 bodde vi vid Djurgårdsbrunn, i närheten av Rosendal. Det var prins Eugen, som bragte den första underrättelsen om brytningen mellan Sverige och Norge, och jag kände mig så hänförd över kung Oscars handlingssätt, att jag ögonblickligen gav mina känslor uttryck i en liten dikt, som jag tillåter mig att anföra här, som bevis för att det fanns människor, vilka genast blevo gripna av konungens ridderliga beteende.

TILL KONUNG OSCAR 1905.

Tala är lätt, svårare att handla,
svårast idealet till verklighet förvandla.
Det undret se vi sällan på denna arma jord,
där mycket — ack, det mesta, är ord, ord, ord!

Furstar ha manat till fred och försoning,
folken ha ropat på vila och förskoning;
men självviskhetens svaghet fick namn av mannamod,
och härskarns kränkta ära tog hämnd i folkets blod.

Du, vår Herre Konung, du lärde oss att handla,
mänsklighetens drömmar till verklighet förvandla.
Vad är väl en segrare, som vann ett blodigt slag,
mot den som storsint offrade sin rättighet, sitt jag?

Blöder än ditt hjärta, din sorg vill du bära,
kärlekens seger har du vunnit med ära.
Du lägger ned en krona och viskar blott därvid —
"Barn, hållen upp att kivas, bland bröder vare frid!"

Hell dig! Din ålderdoms fridsbragd blev din största,
ett framtidens tecken, det lysande första.
I ödesdigra stunder vi läste i din själ,
där strålade förklarat: "Brödrafolkens väl!"

Den vackra höstkväll då kung Oscar i Botaniska trädgården vandrade omkring bland alla de olika representanterna från Europas länder, var ett av de ögonblick, då nationernas larmande orkester uppstämmer en harmonisk samklang, och han var själv föremålet för allmän hyllning, icke blott som varande Sveriges konung, men som en furste som visade varm sympati för både konst och vetenskap och som med sin personliga närvaro levande deltog i Universitetets jubelfest. Det väckte därför mera de främmande sändebudens glädje än förvåning, då studenterna, efter talens slut, lyfte konungen på gullstol och under sång och jubel buro honom genom den täta folkmassan.

Samma kväll hade landshövdingen supé för konung Oscar, och senare tågade hela studentkåren med 300 facklor upp till slottet, där studentkårens ordförande, docenten Afzelius, bragte konungen studenternas hälsning. Då man underrättade kungen om, att fackeltåget var i annalkande, bad han att få draga sig tillbaka en liten stund för att förbereda sig på sitt svar, och då studenterna klockan fram emot elva kommo tågande, hade han det färdigt. Damerna åhörde det från de öppna fönstren i entresolen, och det måtte ha gjort starkt intryck på mig, ty efter så många år minnes jag det tydligt. Då jag från boken om universitetets jubelfest avskrev de olika talen, stannade jag ett ögonblick framför detta tal av kung Oscar och tänkte: "Få se om det inte börjar med 'Du skall hedra din fader och moder' och följes av en tillämpning på ungdomens förhållande till forntiden samt avslutas med önskan om dess goda framtidsgärning"?

(Forts.)

Kring Eros' tempel.

Av CARL SAM ÅSBERG.

I KÄRLEKEN, I FULLKOMNINGENS tillstånd mellan man och kvinna, är det blott den älskade kvinnan, som egentligen får finnas till. Ty mannen finnes bäst till i henne, i sitt uppgående i henne, i sitt med henne gemensamma skapande av henne. Detta förhållande är för mannen den skenbara förlust, som är hans största vinning, det är att förlora sig själv och hela världen, utan tanke på vinst och förlust, och att på samma gång vinna sig själv omätligt och världen utan gräns. De män, som icke fattat detta, äro kanske hjärtan, beredda till största kärlek, tappra hjärtan, som aldrig funnit sin Beatrice, sin Laura, men trott det, när de omvärft med sina lågor en kvinna. De äro kanske Idealets tempelriddare, men deras älskade, den sköna skenbilden av idealet, blev trots allt blott ett skönhets sken, som kom att stå emellan dem och idealet. Och de tappra förnummo isoleringens isköld, ensamhetens skräck i föreningesn eldstorm, de kommo aldrig ut ur sitt väsens trollkrets, de kunde icke offra sig, där deras offer icke nådde sin gudom. Och så reste de sig i sina öden till kamp för jagets självhärlighet, för mannens underkuvande. De olyckliga, de härliga, de förtvivlade!

*

Ack, dessa stunder, då den älskade ej står levande för tanken! Då man skrattar, pratar, äter, är i gott sällskap, ja bland sina bästa vänner, sina närmaste anhöriga — och den älskade i stunder kommer bort för tanken! Samvetskvalet griper då lätt sitt rov, det älskande hjärtat, när bedövningen är över, när man åter vaknar upp i sin ensamhet, i den stund, då tystnaden åter sluter sig om en; vaknar upp, kanske i sena natten och *innan* man ännu benådats av allförbarmaren sömnen.

Ack, dessa stunder, då den älskade står levande för tanken, och man pratar, skrattar, äter, har "roligt" i vänners lag, i anhörigas sällskap — och dock ej får tala ut, vad man egentligen tänker i sin tanke, ej får visa sig glad åt, vad som är ens egentliga glädje, och ej får sörja högt över, vad som då gör en sorgsen i all samvaron, där det älskande hjärtat blöder, blöder av kärlek i sitt fördolda djup.

*

Orden bli för små ibland för den älskande, när han vill tolka sin kärlek, och de stora orden bli ej längre så stora. "Mitt liv, min själ, min ängel, mitt allt", är den älskandes ABC. Blott den, som själv ej älskar skall finna kärlekens språk som ett tomt tal, som påminner om de tungors. Men om han själv en gång älskat, skall han kanske erinra sig att han då brukat samma tungomål, fast han kanske senare ler ett bittert löje däråt. Inbördes tala de älskande föga. De små orden, om också de största, som de älskande förnimma såsom för små att tolka hjärtats vemod och lycka, ha för dem återfått den helighet och den mysteriets makt, som ordet en gång ägde i tidernas början, i ordens morgon. Liksom de själva nå gudomen nära, blir varje ord något av detta ord, som kort och gott kallats ordet, Logos, som var begynnelsen, Gud, kärleken. Endast kärleken har själv kunnat drömma ett ord, ett enda, som alla tings allmakt och enhet. Endast den älskande skapar. Blott i kärleken blir en diktare — skald.

*

När Richard Wagner fullbordat 2:dra akten till "Tristan och Isolde" skriver han: "Det är egentligen vansinne att överlåta sådant till en förläggare." För fan, har han då egentligen "överlåtit" något till någon förläggare? — Det är vansinne att älska. Det är vansinne att skapa. Och det vansinnigt skapade — skapat av vansinnig kärlek såsom "Tristan och Isolde" — kan aldrig överlåtas. Ty det *tillhör* redan något, men ej någon. Det tillhör livet, det eviga, det gudomliga. Det tillhör alla tiders älskande, alla tiders mänsklighet.

*

Det finns människor, som med siarblick observerat livets kretsgång. Allt går igen. Allt är en evig återkomst. Men: ingen stiger två gånger likadan i samma flod och även floden förändras. Och dock äger ej blott de långa tidsrymderna, de historiska epokerna, utan även en människas kort tillmätta tillvaro så många moment, som slående påminna om något i det förflutna. Det är icke absolut detsamma — sådan återkomst finnes ej — ty det är nytt, men det är som ett rim i dikten, ett rim i livets poesi. Stundom äro dessa stunder underbara som de skönaste rader i den skönaste dikt. Ty livet är det största av alla poem. Men stundom, trots det underbara, grips man mindre inför skönheten, än av gåtan i själva omtagelsens mysterium. Och det kan komma något gengångaraktigt, något spöklikt, hemskt, bizarrt över det hela. Men kärleken kastar sitt skimmer över allt dunkelt och gåtfullt, besegrar all ångest och förklarar allt med sin allmakt.

*

Vad kände han henne? Vad kände hon honom? Men inte är kärleken det, att man skall känna varandra i allt. Att man skall känna varandras alla skröpligheter, brister, eländiga öden, allt som var kramp, motgång, blottor och fult, utan nåd och utan gloria. Ty sådant är hos varje människa och hopas i varje öde, hur högt man än drömt sitt liv som ett segerlopp mot ljuset. Det är nog vad man känner, då man står öga mot öga inför varandra, denna själarnas *synastria*, denna blodets, viljans och drömmens saliga symfoni, där intet oväsentligt finnes. Ja, livet är en ocean av toner, där icke alla duga alltid i tvänne människors höga visa, kärleken är ett urval, en melodi, där allt skall klinga klarast, renast, bäst och ej allt kan klinga med på samma gång. Omsider kanske, när grundackorden fått för evigt sjunga sig samman i deras hjärtan, då kanske kan det oväsentliga även få göra sig hört, men först då, och blott för att skönhetens rikedom och lyckans omätlighet allt klarare skall framstråla, som en regnbåge mot mörka skyar.

Fromma och rena mödrar kunna bättre både förstå och hava överseende med och bota sönernas utsvävningar än fäderna, som själva levat en vild ungdom, av vilka de intet ha lärt utom misstänksamhet och ängslan. Det kunskaps- och erfarenhetsrikaste livet är ännu fortfarande det, som kommer oskulden närmast. *B. J. FOG.*

*

Kvinnornas förnuft är endast dårskap, kärlek är deras tro ... Jag har sett flera familjer ödelagda av kvinnor än av krig, ju givmildare en man är, desto mer är han utsatt för fara. *ED. LABOULAYE.*

KJOL BLIR ELEGANT KEMISKT TVÄTTAD ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT- & FÄRGERI AB • GÖTEBORG

Prisnedsättning i enlighet med de nya garnpriserna, å våra
Möbeltyger, Gardiner, Bomullstyger, Mattor.
Prover på begäran, Precisera vad som önskas.
Konstflitens Försäljningsmagasin, Göteborg.

GEORGES DUHAMEL — NAMNET FÖR DAGEN I GENÈVE.

DET FINNES EN MASSA DUKTIGA FÖRfattare, vilka det tar en lång tid att lära känna och uppskatta, vilka först så småningom med bok efter bok bana sig väg till publik och kritik och för vilka det är förenat med oerhörda ansträngningar att hamra fast sitt namn i det allmänna medvetandet. Och det finnes andra, vilka väl knappast äro duktigare än de förra, men vilka likväl i ett slag äro erkända storheter utan att ens de själva tycks veta hur det gått till. De äro som sagt ej skickligare än sina mindre lyckligt lottade kolleger, de ha endast fått till skänks trollformeln, som i ett slag öppnar publikens hjärtan. Och trots att publikens smak ej alltid är så god, känner den likväl oftast instinktmässigt på sig, när en författare griper verkligheten i flykten och håller upp den som en spegel, från vilken dess egen tid naken och oförställd blickar emot den. Kan författaren därtill vrida på spegeln och kasta in en reflex av komik över det hela, är hans framgång så mycket säkrare. Georges Duhamel har i sin senaste pjäs *L'Oeuvre des Athlètes,* som för närvarande gives för fulla hus här i Genève, beundransvärt väl lyckats att åstadkomma en bitande satir över vår tids litterära s. k. storheter, vilken förskaffat honom en stormande succès hos denna kräsna och kritiska publik.

Duhamel var för två år sedan här i Genève en så gott som okänd storhet, för ett år sedan började man tala en smula om hans böcker och i dag är hans namn på allas läppar. Och för en gångs skull har publiken heder av sin smak. Georges Duhamel är verkligen ett namn att lägga på minnet. Hans böcker ha redan visat vilken mångsidig talang han är. De realistiska krigsböckerna *Vie des Martyrs* och *Civilisation,* som ju redan äro kända i Sverige, äro trots sin försonande glimt av mänsklig storhet mitt i allt elände, helt olika hans *Possession du monde,* vari han bygger upp en hel livsfilosofi baserad på människans makt att trots all ondska, smuts och orättvisa skapa sin egen värld av

godhet och skönhet, att trots allt i ordets sanna bemärkelse äga världen. Om vi bara kunde se rätt på tingen, om vi bara visste att ur människohjärtat framlocka det bästa och noblaste som finnes där, då skulle vi också äga allt vad vi kunde önska, då skulle vi i verklig mening vara världens herrar. — "Jag tror på mänskligheten", sade Duhamel vid en av de två föreläsningar han i dagarna givit här i Genève. Och detta "jag tror" är uttalat med samma trosvisshet som om det gällde en religionsbekännelse. Ty Duhamel har i sig personifierad hela vår tids religionslängtan och strävan efter fullkomlighet, trots att den hos honom aldrig stelnat i någon form. Han ser i allt tingen sådana de äro, han förskönar dem ej, tycker väl knappast att det är nödvändigt då de ändå i sig själva äga tillräcklig skönhet.

I sin senaste bok *Confession du minuit* låter han emellertid sin tro på mänskligheten i någon mån undanskymmas av en utpräglad realism. Hjälten (om man nu kan kalla en så bedrövlig figur för hjälte) är en stackars andligt ofullgången varelse, som av en tillfällighet, framkallad av hans egen brist på möjlighet att undertrycka sina sjukliga impulser, kastas ur sitt arbete och sin något så när sunda vanecirkel och in i dagdrivarens hela demoraliserande fantasiliv, där han allt mer och mer förlorar det svaga fotfästet i verkligheten han förut ägt och där hans stackars marterade hjärna ständigt arbetar under högtryck. Georges Duhamel är ej för intet läkare. Varje tanke, varje sinnestillstånd är skildrat med hemsk realism. "Den som i tio tjocka volymer ville försöka förklara vad som under en enda minut tilldrager sig i en människas hjärta skulle påtaga sig ett övermänskligt verk", säger Duhamel, och likväl tycker man, att han i denna sin lilla volym lyckats påvisa allt vad ett sådant stackars människohjärta kan rymma.

Duhamel har i denna sin realism, sin förmåga att vända ut och in på människan, en viss likhet med Strindberg. De äro båda verklighetsmästare, konstnärer som ställa oss ansikte mot ansikte med vår egen bild och komma oss att igenkänna och upptäcka vårt eget innersta. Men under det att Strindberg ständigt tyckes säga: "detta är jag", säger Duhamel: "detta är du." Han ser på oss som läkaren betraktar sin patient, alltigenom objektivt, under det att Strindberg ser på oss som en olyckskamrat betraktar en annan, han lider själv och därigenom fördjupar han lidandet och förståelsen därför. Därför är han oresonlig och bitter, men därför är han också en så mycket större konstnär.

Duhamel ser och observerar utan bitterhet, som en vivisektor tränger han allt djupare in i våra lidanden och svagheter, konstaterar lugnt och sakligt och ger oss även ibland botemedlet för det onda. Någon gång ser han på det hela med ett försonande löje; inför de inbillningssjuka blir han allt igenom humorist, och då skriver han, som han själv säger, endast för sitt eget nöje.

L'Oeuvre des Athlètes är som förut nämnts en satir över den moderna litteraturen med alla dess olika skolor på "ism" och "ist" och på upphovet till alla dessa skolor, vilka var och en i sin stad naturligtvis tror sig vara den enda rätta och saliggörande. Atletverkets skapare än en viss Mr. Beloeuf, som ramlar ned i en mycket borgerlig apotekarfamilj, absolut fri från litterär kultur. Beloeuf omvänder emellertid snart en del av denna familj, isynnerhet den kvinnliga. Modern skriver sina memoarer och bägge döttrarna (varav den ena är en dråplig fjortonåring) kopiera Beloeufs ofta allt utom anständiga verk. En massa litterära "storheter" passera revy i komiska scener, där var och en talar om "mig och mitt verk" under det att den andre utan att låta sig störas talar om "sig och sitt". Sunda förnuftet i pjäsen representeras av en sextonårs pojke, vilken tillsammans med sin vän den gamle apotekaren i sista akten (inom parentes sagt styckets svagaste) lyckas spela Beloeuf ett spratt. Under en fest där hans litterära vänner samtidigt fira hans verks skapelse och hans förlovning med den älsta av apotekardöttrarna lockas han ut meddels ett fingerat brev, bindes, påklädes i purpurmantel, lampskärm och paraply och tvingas att på detta sätt förlöjligad invänta sina vänner de övriga "atleterna".

Pjäsen mottogs som sagt med stormande entusiasm. Även kritiken har i allmänhet varit nådig. Någon har t. o. m. talat om Molière och förutspått att man i en framtid kommer att om en av litteraturens falska storheter säga "det är en Beloeuf!" och att detta kommer att ha samma klang som då man om en skrymtare säger "en Tartuffe". Någon likhet finnes väl men Molière är och förblir likväl Molière och 300 år är en vördnadsvärd ålder då det gäller lustspel. Duhamel är våra dagars realist och satiriker. Och trots att man väl i vår forcerade tid knappast kan förutspå honom någon sekellång livstid, är han likväl en av samtidens bästa franska författare, och det är att hoppas att Stockholm även snart får göra bekantskap med hans sceniska skapelser.

VIVA BAUER-OSTERMANN.

Eva Fröberg 50 år.

FRÖKEN EVA FRÖBERG, ASSOCIERAD sekreterare i Sverige-Amerika-stiftelsen och en av vårt lands främsta lantbruksexperter, fyllde den 27 mars 50 år. Lantbo sedan ungdomen och lantbrukare från ungdomen, började fröken Fröberg sin verksamhet på födelsegården Sjösa i Sörmland, men flyttade sedan till Husby nära Nyköping, som hon brukade till 1917, då hon blev stockholmare. Under åren i Husby innehade fröken Fröberg en hel del förtroendeuppdrag inom församlingen, och hon var den första aktiva medlemmen i Sörmlands läns hushållningssällskap. För några år sedan företog fröken Fröberg en studieresa till Frankrike och England för att i krigsländerna studera kvinnornas insats på det manliga arbetsfältet, särskilt kvinnokraftens användning inom lantbruket. Hemkommen från denna resa höll fröken Fröberg flera intressanta föredrag, som mottogos med stort intresse.

40 år i Operans tjänst.

DEN 1 APRIL FYLLDE EN AV OPERANS trotjänare, kamreraren *Emil Petterson* 60 år, och han har ägnat i det närmaste 40 av dessa åt den kungliga musikscenens tjänst. Han tillträdde nämligen sin befattning där 1882 och kunde berätta många intressanta ting om Operan och musikkulturen under de sista fyra decennierna, om han hade tid att skriva sina memoarer. Ett litet exempel på skillnaden mellan förr och nu: då kamrer Petterson började sin bana på Operans kansli, kostade en förstklassig opera 10—15,000 i uppsättning, nu går det inte av för mindre än 100,000, såvida ej Grünewald står för dekorationerna, ty då blir det ändå dyrare. Men, som sagt, Operans ekonomiinspektör har ännu ej tid med att författa memoarer. Som den nitiske, plikttrogne tjänsteman han är går han helt upp i sitt arbete, och hans personliga egenskaper ha gjort honom avhållen och uppskattad av alla, som kommit i beröring med honom.

Äkta Spets- & Sidendépôt
LINNÉGATAN 38
A. T. 197 00. 2 tr. HISS. Riks Ö. 4 36.
ÄKTA SPETS & SIDEN DEPÅT STOCKHOLM
Till utstyrslar!
Spetsar, Schweizerbrodyr, Linne- och Bomullsväv.

KAMMA RAHBEK OCH THOMASINE GYLLEMBOURG.

TVÄNNE MÄRKESKVINNOR I DANSKT KULTURLIV. FÖR IDUN AV MARIA HOLMSTRÖM.

(Forts. fr. n:r 11).

BAKKEHUSET OCH DESS GÄSTER.

"Under det gjæstfrie Tag Aftnen svandt mildt, hvor Lyæus
lokked, med spillende Vid, Spög kun og Munterhed frem."
A. Oehlenschläger.

SNART NOG FINGO KAMMA OCH hennes bror en livligt intresserad medhjälpare i alla de "upptåg och galenskaper", som de voro sådana mästare i att hitta på. Då infördes nämligen på Bakkehuset den 20-årige, livssprudlande Adam Oehlenschläger. Hans hem var beläget vid det närliggande Frederiksbergs slott, där fadern innehade en anspråkslös syssla som uppsyningsman. .

Då Oehlenschläger sommaren 1800 gjorde sitt första besök hos Rahbeks, såg han en 16-årig flicka sitta och binda på en blåklintskrans. Det var Kammas syster, Christiane, som växt upp till en fager tärna med en hy som ros och lilja och ett askblont hår, som var så rikt, att då hon löste upp de tunga flätorna, blott fötterna blevo synliga. Flickan blev hans brud, och kransen gömde han till sin död.

Vid denna tid hade Oehlenschläger lämnat teaterskolan och skådespelardrömmarna och tack vare hjälp av sina unga vänner, bröderna H. C. och A. S. Örsted, kunnat avlägga studentexamen. Han slog sig därefter på juridiken, men det gick klent med studierna, ty skaldekonsten lekte honom i hågen.

Då Oehlenschläger var 21 och Christiane 17 år blevo de förlovade, sedan gamle Heger med beundransvärt frisinne medgivit friaren att få ge juridiken på båten och helt ägna sig åt poesien.

Redan innan han blev student, hade Oehlenschläger skrivit dikter, vilka han fått införda i Rahbeks tidskrifter, dikter, som inte ägde den ringaste släktskap med poesi i verklig mening. Fabricerade efter tidens gängse mönster, saknade de både känsla och fantasi, men smakade så mycket mer av "medborgarnytta" och "medborgardygd". Dessa solida ting ansågos nämligen som det absolut viktigaste, och det icke blott för ett skaldestycke utan för nationens lycka och bestånd.

Nu inträffade emellertid genom Napoleons politik åtskilligt, som blev stöten till hela Nordens nationella väckelse. Englands anfall på Köpenhamn — det s. k. slaget på redden — väckte danskarnas slumrande fosterlandskärlek till nytt liv, och på alla områden inträdde med sekelskiftet en nydaningstid för landet.

Sällan eller aldrig har väl en yngling med sällsynt stora, slumrande gåvor, likt Oehlenschläger, fått uppleva en period av korta två år så rik på yttre och inre tilldragelser. Både den krigiska episoden, som satte honom i eld och lågor, och kärleken till Christiane åstadkom en mäktig revolution inom hans stämnings- och känsloliv. Därtill verkade umgänget med den spirituella och själfulla fru Rahbek, att hans ännu ovissa, trevande ande började att finna sig själv. Kamma såg geniets glimt i hans strålande blåa ögon och anade, att här något ovanligt var på väg att bryta sig fram. Därför uppmuntrade och stödde hon genom sin sympati, på samma gång som hon höll tillbaka genom sitt skarpa, kritiska vett. Efterhand löstes de rika källsprången i hans inre, tills de den anmärkningsvärda sommarnatt, då han och Henrik

Adam Oehlenschläger vid 30 års ålder.

Steffens i livligt samspråk vandrade samman i Söndermarken, kommo att framvälla med en styrka, som till och med förvånade Kamma.

Jämsides med den nationella väckelsen i landet inträffade en annan, icke mindre epokgörande, vilken mäktigt bidrog till att omskapa tidsandan. Redskapet härtill var Henrik Steffens — filosofen, naturforskaren och skalden —, som 1802 återvände hem till Köpenhamn för att hålla en serie föreläsningar över filosofien och diktkonsten. Hans förkunnelse rörde sig nämligen om de nya strömningar inom religion, historia, poesi och filosofi, som i Tyskland brutit sig fram som en mäktig vårflod, bådande en soluppgång över andens värld.

I eldiga ord sökte Steffens att för sina åhörare öppna en ny syn på livet och tillvaron, han talade om skaldernas sköna uppgift i folkens liv, om fantasi, känsla och evighetslängtan som nödvändiga beståndsdelar i äkta, sann poesi. Det var nyromantiken, som under jubelrop och fanfarer höll sitt intåg i Danmark!

Bland alla de unga, entusiastiska studenter, som lyssnade till Steffens föredrag, var ingen mera entusiastisk än Adam Oehlenschläger. Den hänförelse, som upptändes hos honom, då hans ögon öppnades för sagotidens betydelse i den nordiska poesien, tog sig omedelbart uttryck i dikten *Guldhornene,* som jämte *Sankt Hansaftenspil* — en uppsluppen satir över tidens trånga och kälkborgerliga uppfattning av det nyttiga — blev epokgörande för nydaningen inom Nordens litteratur.

Henrik Steffens.
Efter en teckning i Rom 1809.

"Hur mycket intressantare är det icke att se något stort och betydande *bliva till,* än att först se det, när det *är",* skrev Kamma Rahbek till Oehlenschläger, sedan han 1805 anträtt sin 5-åriga studieresa till utlandet. Och hon tillägger: "Hur gläder det mig icke, att jag har känt Er, innan Er andekraft ännu hade rivit sig lös, emedan den var bunden av Er unga ålder och åtskilligt annat! Vid varje jättesteg, jag sett Er taga på Er bana, har tanken på detta glatt mig obeskrivligt."

I dessa ord av Kamma framskymtar vilket rikt innehåll, som funnits i deras samliv under de gångna, betydelsefulla åren.

*

I långliga tider hade Rahbeks meningsfränder och diktarbröder — norska och danska — sökt sig ut till Bakkehuset, där "den gamle studenten" levde bland sina manuskript och böcker. Även efter hans giftermål fortforo de att vandra ditut och blevo då av den gästfria värdinnan mottagna som henns egna vänner. Kamma med sin omfattande bildning, sin munterhet och sitt anspråkslösa väsen fängslade dessa på skilda områden framstående män, vilka nu, likt Rahbek själv, kände sig gamla i samma stund, som bruset av den nya tidens böljeslag hördes närma sig Danmarks kuster. Flera av dessa, i synnerhet P. A. Heiberg, som med sin unga och sköna maka Thomasine plägade besöka Bakkehuset, knöto förtroliga vänskapsband med Kamma och öppnade med henne en brevväxling, i vilken den gamla diktarskolans motvilja mot den tyska nyromantiken ofta nog kom till synes.

Trots sin beundran för såväl dessa män som för sin egen Rahbek stod dock Kamma med sin smidiga och rörliga intelligens den nya tiden närmare. Och så småningom blev det sed, att alla de, som kommo att betyda något i danskt andeliv, sökte förmånen av hennes umgänge. Allt vad kiv och partiväsen hette avskydde hon grundligt, men då alla kommo till henne, kunde hon ej undgå att på sätt och vis indragas i de ofta hetsiga strider, som skapades av brytningarna i tiden. Och hon tvekade ej att oförbehållsamt nog säga sin mening om "de fandens Digtere".

Många av de unga voro, likt Oehlenschläger, då han första gången uppenbarade sig på Bakkehuset, blott och bart studenter. Hennes tålamod och överseende med dessa sattes ofta nog på ganska hårda prov. I den stora flock "genier" — inländska, utländska och isländska! — som hon under årens lopp fick att göra med, förekommo nämligen åtskilliga, som kunde vara ganska prövande. Men fru Rahbek med sin skarpa blick och tunga förstod mästerligt att till vederbörandes nytta avslöja deras svaga sidor. Så yttrade hon en gång med sin muntra och lediga ton till en norsk målare, som visat sig besitta en något för kraftig självkänsla: "Jag skulle tycka mycket om norrmännen, bara de inte vore så uppnosiga; dock — för Er gör jag ett undantag."

Å andra sidan uppfattade hon lika snabbt de ännu omedvetna begåvningarna. Och hennes sprudlande livslust och kvickhet satte deras intellekt i rörelse och framlockade hos dem något besläktat med det, som fanns hos henne själv. Stundom kunde hennes löst framkastade infall, dem hon icke tillade det minsta värde, få en oanad betydelse. Så påstår Hans Christian Andersen, att Rah-

Institut för kroppskultur. Halldis Stabell
Kurser och privat undervisning i kroppskultur för vuxna och barn. Anmälningar mottagas mellan kl. 11—12. Särskild kurs för utbildning av lärarinnor.
Odengatan 74 III Telefon Riks 2318

I VARJE HEM BÖR FINNAS
IDUNS KOKBOK
PRIS KR. 10:—

beks skämtsamma ord, att han var en "diktare", hos den 16-årige, utsvultne gossen, som fick mat i hennes kök, väckt hans första tanke på, att diktandet skulle bli hans livsmål.

Till de för svenska öron mera välkända namn av den yngre generationen, som kommo att räknas till Bakkehusets gäster, må nämnas utom Oehlenschläger doktor Steffens, Poul Martin Möller, Christian Winther, B. S. Ingemann, Steen Steensen Blicher, Grundtvig, Carsten Hauch, Joh. Ludv. Heiberg, bröderna Örsted, Chr. Molbech. Även de svenska adelsmännen Carl Fredrik Ehrensvärd och Clas Fredrik Horn, vilka, inblandade i sammansvärjningen mot Gustav III, som landsförvista bosatt sig i Danmark, umgingos flitigt på Bakkehuset. Bägge voro begåvade och vittra män; Horn var dessutom virtuos på flöjt, berättar Oehlenschläger i sina "Erindringer". Som bekant antog Ehrensvärd namnet Gyllembourg och gifte sig med P. A. Heibergs frånskilda maka. Greve Horn kallade sig Claësson. Med all sannolikhet har också vår Per Henrik Ling, som åren 1799—1804 var bosatt i Danmark och där erhöll sin nationella och litterära väckelse, hört till Bakkehuskretsen.

Dock — det vore lättare, som någon sagt, att uppräkna de betydande män från de nordiska rikena, som *icke* kommo inom Bakkehusets dörrar, än de, som inträdde genom dem.

Rahbek umgicks enligt sin toleranta natur på det hela taget fredligt med de unga apollosönerna. Disputera med dem gitte han ej. Antingen teg han och såg ut genom fönstret, eller sökte han med kvicka infall avkyla deras iver. Blevo de alltför entusiastiska, gick han in till sig och matade sina kära kanariefåglar, som fritt flögo omkring bland böcker och pappersluntor. Rahbek inte blott tillhörde det förflutna århundradet i meningar och åskådningssätt, han fasthöll konsekvent vid dessa till sina dagars ända.

Men det var inte heller honom, som de unga sökte härute. Visserligen sjöng man gärna hans dryckesvisor och lyssnade till hans anekdoter och minnen från Wessels och Ewalds dagar, men dragningskraften var husets fru.

Kamma var icke av naturen framträdande utan snarare tillbakadragen. Vid litterära och vetenskapliga diskussioner satt hon vanligen som lyssnare och gjorde blott ett och annat inkast. Men hon blev i alla fall samtalets medelpunkt. Alla visste, att hennes mångsidiga kunskaper satte henne i stånd att följa med. Och fann hon stundom, att de talande motsade sig själva eller på annat sätt blottade sig, kunde ingen snabbare än hon hugga in med sina bevingade kvickheter. Snabbhet i uppfattningen och i repliken var utmärkande för Bakkehusfrun. Och som hon avskydde det högtidliga och poetiska, fick Oehlenschläger ofta

Hörnrummet eller "Fru Rahbeks Stue". Efter en teckning av Chr. Hetsch.

ett och annat sidohugg, då han föreläste sina tragedier, dem hon aldrig rätt senterade. Därtill var hon för stor älskare av Shakespeare.

Den "uhyre Receptivitet" för det löjliga, som Kamma så ofta tillägger sig själv, tog sig även det uttrycket, att hon tilldelade folk allehanda binamn. "Ingen enda av umgängesvännerna", säger Oehlenschläger i de nyssnämnda 'Erindringerne', "nämndes vid sitt rätta, kristliga namn." Så måste Rahbeks gamla diktarbröder finna sig i att heta "fläskmånglarna". Bakkehusets pålitliga stamgäster kallade hon "generalerna". Oehlenschläger hade som kärt barn många namn; ett av dem var "den oomvände Adam". Baggesen fick heta "Jens påsklilja", sedan han i pressen av privata grunder berömt Grundtvigs dikt Paaskelilien. En herre, som alltid på Bakkehust uppträdde svartklädd, kallades "likvagnskusken" och en mindre välklädd person "dörrarnas förmörkelse". I många av dessa benämningar, skenbart blott lustiga, inlade fru Rahbek en undermening, en udd, begriplig blott för de invigda. Då hon t. ex. kallade Henrik Steffens "kejsar Frederik", emedan hon påstod att han liknade en underlig figur med detta namn, ökänd på Köpenhamns gator, antog man, att hon fann titeln passande för hans suveräna överlägsenhet i meningar och domar.

"Man tager knappast fel", säger Georg Brandes, "om man i fru Rahbeks outtröttliga omdöpande spårar ett drag av hennes fria andes begär att rycka de människor, hon kände, ut ur den spetsborgerliga miljö, i vilken de med titlar och ordnar hörde hemma. Före titeln gav hon dem lustiga öknamn."

I stort sett förstod dock Kamma konsten att förbinda aktning och skonsamhet med sin yra uppslup-penhet. Det fanns till och med de, som önskade sig ett öknamn av henne. Fru Rahbek öppnade inte sina dörrar utan urskillning, och i och med öknamnet kände sig vederbörande upptagen i kretsen och blev så småningom invigd i det s. k. Bakkehusspråkets mysterier.

Allt detta kan förefalla vår tids människor skäligen sökt och onaturligt. Men enligt samstämmiga uppgifter var Kamma Rahbek, trots sina egendomligheter, icke på minsta sätt affekterad; om hon hatade och avskydde något, så var det just affektation. Hennes skämt och upptåg torde nog också vid många tillfällen haft en djupare grund, nämligen att uppliva sig själv och mannen under hennes nästan ständiga klenhet och de tidvis så tryckta förhållanden, vari de levde.

*

Ehuru fru Rahbek inte värderade lyx och grannlåt, något som hon i alla händelser i sin nuvarande ställning icke skulle kunnat åstadkomma, höll hon mycket på gedigenhet och prydlighet och detta under Bakkehusets alla skiftande förhållanden. Sparsamhet var inte hennes sak. Hon var särdeles mån om ett väldukat bord och att allt, som bjöds, skulle vara av prima sort och väl tillagat. Hennes te och tebröd var isynnerhet berömt. När om aftnarna mera främmande gäster, som förplägats med "kun Te og Smörrebröd", avlägsnat sig, bjödos de närmaste vänner, som kvarstannat, på en god supé med en rykande stek eller ypperliga duvpastejer som huvudrätt. Ett par flaskor med rött och gult lack — rödvin och sauterne — bidrogo mycket till att höja stämningen. Bakkehusfrun förstod som blott få av dåtidens kvinnor att lägga en prägel av förfining över det vardagliga.

Christiane Oehlenschlägers dotter, fru Marie Konow (död 1910 vid 92 års ålder), har på gamla dagar berättat om olika tillfällen, då hon drack te hos sin moster — detta omtalade te, "som bestod av finaste Pecco, Haysan och andra härliga sorter, som hennes far hade lärt henne att blanda. Det serverades i vackra, äkta koppar med vitt kandisocker, och sällan saknades därtill en stor vetekaka från den berömda bagaren Hamborg."

"Jag minns så väl vardagsrummet, de daggstänkta fönstren med de tunga gröna druvklasarna utanför och tante Rahbeks fina, egendomliga person. Alltid var hon klädd i mjuka ylleklänningar med vackra, milda färger, tyger, dem hon skaffade sig i Hamburg — allt utan prål och utstofferingar men av allra bästa kvalité. Hon gick med fina strumpor av sefirgarn under silkesstrumporna och bar saffianskor. Rahbek, med sina grova, simpla kläder, som icke passade honom, var den största motsättning till hennes sirlighet."

Skalden Oehlenschlägers första besök på Bakkehuset. Till vänster Christiane Heger. Efter en teckning av Carl Thomsen.

KLÄDERNAS PSYKOLOGI.

Inemot slutet av 1500-talet, italiensk barndräkt: Barnet var blott en miniatyr av de fullväxta, vad klädedräkten beträffar.

EN AV THOMAS CARLYLES MÅNGA stora skapelser, den vältalige filosofen herr Teufelsdröckh, framställde för nu snart hundra år sedan en tes, som tyckes ha varit ledmotivet för en våra dagars konstkännare och konsthistoriker, Frank Alvah Parsons, president för Newyorks högskola för sköna konster och konstindustri, vid författandet av hans mot slutet av förra året utkomna bok "The Psychology of Dress". Så här yttrar sig Carlyles "professor i allmänna ting" i Sartor Resartus: "Varken i klädsömnad eller i lagstiftning handlar människan av ren slump, utan handen ledes städse av fördolda tankeoperationer. — — — Varje klipp med saxen har reglerats och föreskrivits av ständigt verksamma inflytanden, som för överlägsna intelligenser otvivelaktigt äro varken osynliga eller obegripliga."

Den amerikanske författaren — vars arbete är av den art, att en antydan om dess innehåll säkerligen skall intressera våra läsarinnor — ger i sin "introduktion" uttryck åt samma tanke: Huset och kläderna tillfredsställa människans behov av skydd mot väder och vind, och med eller utan vår avsikt uttrycka de även det individuella eller nationella skönhetsidealet, varigenom de tillfredsställa den estetiska instinktens fordringar. Människans kläder äro det påtagliga och synliga uttrycket för hennes åstundan efter dem.

Den mäktigaste av de faktorer, som bestämma klädernas material, snitt och färg är, skriver förf., modet, "fashion", som är det yttre uttrycket för den för tillfället dominerande idériktningen, ibland av religiöst andlig art, ibland en politisk utvecklingsrörelse, ofta blott och bart en social doktrin. Modets mäktigaste medhjälpare eller medbrottsling — hur man vill ta det — ha alltid varit de "merkantila intressena" och den mänskliga fåfängan, begäret att lysa och överlysa.

I sin 360 sidor digra volym, som är rikt illustrerad, beskriver förf. de faktorer, som alltifrån 1100-talet intill våra dagar haft det mäktigaste inflytandet på människans kläder. I det han beskriver kläderna under varje särskild tidsperiod, ger han det ena exemplet efter det andra till belysande av sin teori, att människorna äro i grund och botten desamma i alla länder och på alla breddgrader, ha samma längtan och böjelser, samma fundamentala motiv och fåfänga, om ock de äro olika i styrkan hos sina affektioner, i sättet att stimulera dem och i sättet att ge uttryck åt sin smak.

I bokens första kapitel påvisar förf., hur tydligt den prästerliga andan återspeglas i det medeltida Europas klädedräkter. Han övergår därpå till att skildra de humanistiska idealens blomstring under renässansen, först i Italien och något senare i Frankrike och England. Renässansens bortvissnande och dess slutliga fördunklande i barocken, sådant det återspeglas i kläderna, skildras årtionde efter årtionde. Lika samvetsgrant beskrives det inflytande, som utövades av riddarväsendet och av de olika monarker, som efter varandra dikterade sin vilja för Europa — även beträffande klädedräkten.

För att bevisa, att kläderna ha en psykologi för sig, anför förf. en mängd både intressanta och pikanta exempel. Såsom när Savonarola utslungade sitt anatema mot kvinnornas oblyga och extravaganta sätt att klä da sig: denne högt uppsatte tuktomästares vältalighet hejdade knappast kvinnorna i deras "gudlösa exploaterande av sig själva". Visserligen grepos många av ett "heligt raseri" — berättar förf. — och kastade sin "jordiska grannlåt" på elden. Men omvändelsen varade blott helt kort tid, och icke nog med att Savonarolas fall var en följd och påskyndades av hans ställning till klädefrågan; än värre var, att just dessa omvända snart "blevo svårare än någonsin och att många andra, som förut blott varit åskådarinnor, sökte efterlikna dem i deras skamlöshet."

Gång på gång framhäves "fashions" nedlåtande förakt under tidernas lopp för kyrkliga och borgerliga förordningar. Modena äro, förklarar förf., som visa sjukdomar, — intet kan hejda dem, förrän de haft sitt förlopp till sista slutet. Mode och stil äro lika mäktiga som ärftliga anlag och miljö.

Pikanta avslöjanden gör förf. beträffande amerikanarnas puritanska engelska förfäder, som flytt undan det religiösa tvånget och lyxen i sitt hemland. Hos dem finner man redan i början av 1600-talet säger han, ingalunda mindre intresse för den yttre utstyrseln, och ej heller ansträngde de sig mindre, än vad fallet var i andra länder och tidsåldrar, att överglänsa varandra. Och 1700-talets New England — koloniserat just av dessa stränga puritaner — har att i detta avseende uppvisa en av de naivaste och på samma gång "fåfängligaste" sedvänjor: Nygifta par visade sig i kyrkan, iförda all den bröllopsgrannlåt de kunde leta reda på, fyra söndagar i rad efter vigseln. Det behöver icke sägas, att detta stimulerade en konkurrens mellan familjerna, som knappast var ägnad att befordra det puritanska strävan-

Tidsperioden 1650—75; italiensk dam: Material, snitt, prydnader och hårets uppsättning äro särskilt karaktäristiska för denna tid i Florens.

Tidsperioden 1450—75: Dräkterna äro förträffliga exempel på Renässansens förfining och enkelhet, där varken klassiska eller medeltida inflytanden gjorde sig särskilt gällande.

I tillgjord hållning och i dräktens linier, där man strävade efter det omöjliga, om där ock fanns en viss yttre förfining, har tidsperioden omkring 1860 tagit segerpriset.

FLYDDA VÅRAR. SKISS AV HJ. LUNDGREN.

JAG GÅR PÅ EN KYRKOGÅRD, OCH gravarnas gräs böjes sakta för vårvinden och suset drar genom träden och lönnarnas blommor falla, tyst och omärkligt, och i rymden ligger vårvarslet: himlen är hög och ljus ännu i kvällningen och vårsaven sjuder i markerna och knopparna svälla. Och vit och helgstilla står kyrkan på sin kulle. Allt blir till helgtyst ro och världen ligger så långt borta.

Men vårsuset i kronorna minner om flydda vårar, för länge se'n falnade och svunna, och om unga hjärtans rop och längtan under de korta vårar som var deras.

Och där jag går bland kors och kullar tänker jag på alla sovande hjärtans flydda sagor, under den korta minut då vårdunklet stod ungt även kring dem.

Därborta, på sluttningen mot sjön, ligger allt fortfarande slottet, stolt och imponerande, oberört av växlingar, medan generation efter generation dragit genom dess salar, hoppats, lidit, njutit och dött.

Och där har även hennes korta liv förgått, hennes, som nu ligger här under den vackra vården, där kvällssolen nu bryter sig i vapensköldens guld. Genom de höga fönstren har vårkvällen sett ned på hennes unga och hemliga drömmar vid sybåge och bok och skrämd och längtande har hennes blick irrat just hit. Ty här, i den gamla prästgården som ännu lyser röd i kvällen, gick då han, vars grav nu prydes med den långa och högtidliga inskriptionen, som tiden bleknat, men som ännu är läslig mellan almarna. Högärewördige, Höglärde och Vidtberömte Herr magister står det, men då var han en ung adjunkt, som gripen av heligt allvar och nitälskan fyllde det lilla lanttemplets valv med sin unga vältalighet. Till slottet kom han väl någon gång, kanske var söndag, och sökte betvinga sin blyghet och ovana bland folk av andra tänkesätt och intressen med en liten tafatt och siratlig stelhet och tillknäppthet. Och i parkens slingrande gångar ha de vandrat tillsammans, han, den unge adjunkten, och hon, slottets unga fröken, och deras hjärtan ha klappat i takt mot varandra och tankfull har månan sett ned genom lövverket på deras unga och hopplösa amour. I kyrkan har hon suttit och med brinnande rodnad på sin vita hy och häftigt bultande hjärta följt vart ord från honom, som stod däruppe i den vitmålade predikstolen och talade tidens och sitt eget blomsterspråk, och han har känt sig tala blott till henne, medan solen silat in genom de höga och målade spetsfönstren och luften därinne känts ljum av kryddor och lavendeldoft. Blott till henne har han talat de höga och ljuvliga orden, som knutit likt osynliga band mellan deras hjärtan. Förstulna blickar och skygga handtryckningar ha beseglat deras lyckliga och bävande visshet, som icke behövt ord för att kännas och förstås, och deras naturliga blyghet har blivit än större genom de hopplösa hinder som rests av bördsfördomar, nedärvda traditioner och gamla åskådningssätt hos slottets släkt, som vägrat att ens fatta möjligheten eller tänkbarheten av en sådan ojämbördig liaison.

Och så ha åren gått, och vintrarne vilat vita kring slottets gångar och träd och somrarne blommat och doftat, medan tiden sållat allt flera vita strimmor i hennes hår och hennes outsagda hemlighet, som blev det enda innehållet i hennes liv, och han har stigit till herde och präst och i vänligt och samvetsgrant utövande av sitt kall sökt fylla ett liv, som synts honom tomt och meningslöst, och över alla hans dagar har ock hans hemlighet brunnit som en fjärran stjärna.

Men nu i vårkvällen susar gräset på deras glömda gravar, som så många vårar förut, och stjärnorna darra åter över deras tysta saga, som kanske blev vackrast, emedan aldrig uppfylld och förverkligad, och i skimret av den ha de dock vandrat sin tid som i stilla förklaring.

Runtomkring sjuder vårsaven i markerna. Därnere i bygden glammar ungdomen, och våren står leende kring all deras unga amour.

O, alla outsagda kärleksord, o, alla flydda vårars hemlighet!

---

det efter yttre enkelhet. De, som så hava kunde, hade fyra olika uppsättningar av toaletter, en för var söndag, på det att det ej skulle bli enformigt för menigheten. I flera församlingar var en bänk reserverad för brudparen, så att de närvarande visste precis, vart de skulle rikta sina blickar för att finna de intressanta föremålen. På detta sätt undvek man den i våra dagars kyrkor rådande svårigheten att finna i toalettavseende "intressanta föremål", som ju äro spridda bland en ofta stor kyrkomenighet. Den gamla anordningen hade tydligen sina fördelar, anmärker förf. giftigt.

Vi fortsätta skildringen: Dessa reserverade bänkar hade alltid en för alla synlig plats. "Brudparet" anlände vanligen något sent, så att åskådarna skulle alla hinna sätta sig; därpå gick paret sakta, arm i arm, till sin bänk under hela församlingens andlösa, vördnadsfulla tystnad. På en i förväg bestämd tid, vanligen strax före predikans början, reste sig paret upp och vände sig runt två eller tre gånger, så att man skulle få beskåda varenda flik och fläck av deras utstyrsel, varefter de åter satte sig — och så kunde predikan börja...

Bland dessa de gamla puritanernas avkomlingar rådde ännu vid mitten av 1700-talet ett par ännu kuriösare sedvänjor, av vilka den ena bestod i att vid begravningar skänktes bort till gästerna — sannolikt för att bäras "in memoriam" — ibland ända till flera tusen par svarta handskar. Den andra nådde höjden av vansinne: man skänkte bort "sorgringar", ofta mycket dyrbara, till vänner och bekanta. Ibland hade dessa ringar ingraverade minnesord av så pass glättig art som dessa:

"Bered nu dig
Att följa mig."

I sanning, sådant allt är fåfänga, så att det förslår!

När man läser mr Parsons' bok, återkommer oupphörligt — skriver en amerikansk anmälare — den reflexionen, att "fashion" liksom historien upprepar sig. Är icke i själva verket fashion en reflex av historien? Vi veta ju, att kvinnorna redan för sex tusen år sedan sminkade sina kinder och penslade sina ögonbryn, att alla tidsåldrars reformivrare nedgjort de rådande modena — alltid förgäves; att medelklassens människor för århundraden sedan voro lika angelägna att kläda sig "modernt" som arbetarna och deras hustrur och döttrar äro det i våra dagar; att sättet att kläda och föra sig äro en huvudsak, men moralen en bisak, beroende på fritt val — korteligen, att människan städse genom sina kläder givit uttryck för vad hon är, en slav under världens största självhärskare, fashion, modet.

I bokens sista kapitel framhåller författaren, hurusom Englands och Frankrikes ställning som respektive den manliga och den kvinnliga klädselns diktatorer alltjämt är oangriplig. Och särskilt om Frankrike, att en smak, som utvecklat sig genom århundraden, utrustar fransmännen med en nästan automatisk uppfattning av vad det är som bildar ett i sanning harmoniskt förhållande mellan idéer och deras konkreta uttryck.

TVÅ VISOR.

Av HARALD JOHNSSON.

Tussilago.

JAG VÄXTE UPP VID SIDAN
av allfarvägen.
Jag stod där tyst i bidan,
försagd, förlägen.

Min sol fått vänta gärna
så långt det lyste
förrän min stackars stjärna
till liv han kysste...

Då kom en man, och lyran
på skuldran bar han.
Jag såg, att mitt i yran
helt ensam var han.

Han såg mig, och han bröt mig...
Jag log åt såren...
Han till sitt hjärta slöt mig.
Ty jag var våren.

Liten vårdag.

Nu är liten Vårdag trött.
Hon har lekt och lett och sprungit,
tusen sånger har hon sjungit.
Nu vill Vårdag sova sött.

Liten Vårdags gyllenhår
mjukt den mjuka kinden smeker,
och kring munnen ännu leker
sol från vita vildskogssnår.

Med en glans av pärlemor
över havets lugna vatten
slocknar dagen, faller natten
outsägligt hög och stor.

Nu har nattens världshav satt
tyst sin snäcka till ditt öra.
Nu skall liten Vårdag höra
vackra sagors sus... God natt...

SÄGNENS LAPPLAND OCH VERKLIGHETENS.

I Konstföreningen i Stockholm utställer f. n. Ossian Elgström en del akvareller och teckningar med lappska motiv. Som man ser av här återgivna avbildningar, har han ingalunda eftersträvat någon realism; men allt det på en gång primitiva och fantasirika, som utmärker lappsk saga och sägn, har han fått fram i dessa fantastiska, stundom bizarra teckningar ur vildmarkens liv med dess faror och äventyr. Den här ovan avbildade kallar han »Renjakt» — det verkar som illustration till en gammal lappsk hjältesång.

Den ödsligt storslagna lappländska naturen måste ju också sätta inbyggarnas fantasi i rörelse. Bilden här ovan visar den vackraste platsen i Lappland, Tarfalasjön och dess omgivning. En glaciär, hög som ett femvåningshus, stupar lodrät ner i fjällsjön, och turisten tjusas av de underbaraste färgskiftningar i blått och grönt. Den förhoppningsfulle fjällvandraren må för övrigt vända sig till Svenska Turistföreningen!

Ossian Elgström: Liktåg i Lappland.

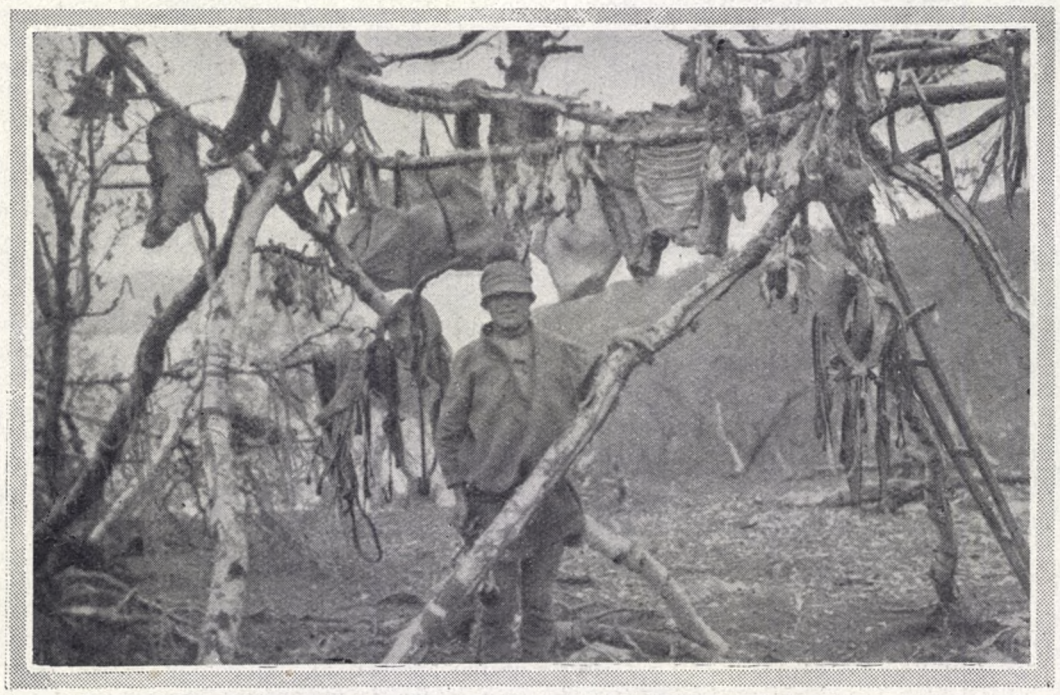

Lappens liv nu för tiden är mer fredligt än Elgströms teckningar antyda. Här ser man en förnöjd lapp framför sina på björkgrenar upphängda förråd av renkött o. s. v.

Ossian Elgström: Snöstorm.

Foto Modin m. fl.

MANDOM, MOD OCH MATLAGNING.

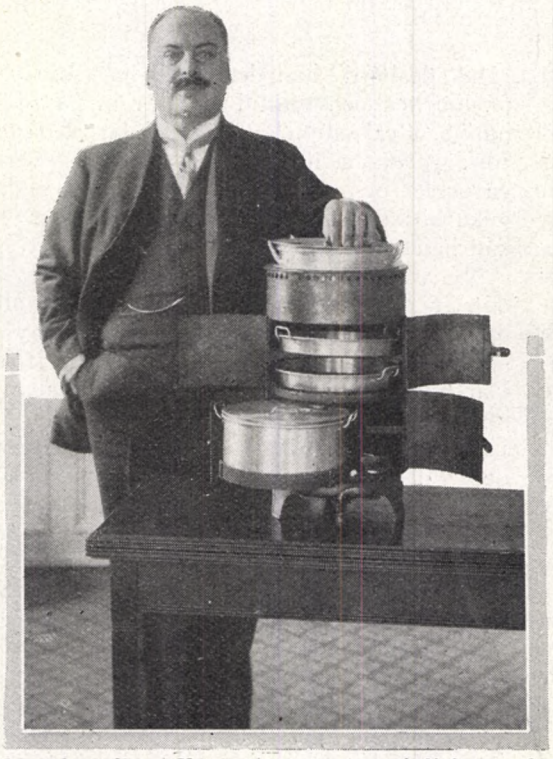

Grosshandlare Knut Nyström, genialisk uppfinnare. Nu har han skänkt husmödrarna "Nyströmska sparugnen", och det är ett nöje att se honom själv demonstrera den, såsom här på bilden.

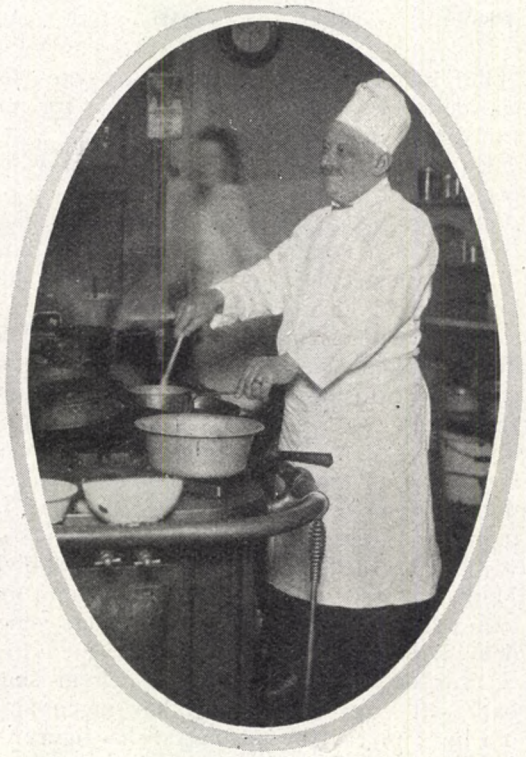

Disponenten Oldenburg vid N. K:s livsmedelsavdelning är en av våra mest mat-intresserade män: han leder hela den stora avdelningen, tar mot beställningar på middagar o. s. v.

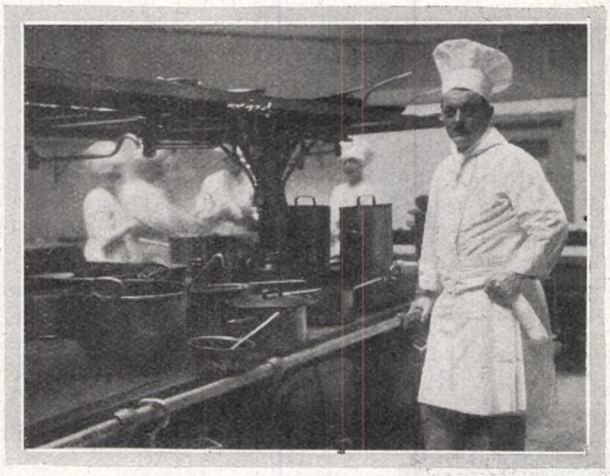

Många restauratörer föredraga manliga köksmästare framför kvinnliga. De manliga äro, påstå de, bättre administratörer och inte så beroende av sitt lynne som de kvinnliga. Här se vi en köksmästare på Rosenbad, Stockholm.

Att mannen icke så sällan uppträder som den borne konstnären på det arbetsområde, som anses vara kvinnans väsentligaste, vet ju var och en. Skulle vi här låta alla våra "husliga herrar" passera revy, bleve det också en allt annat än liten samling. Vi nöja oss emellertid med att återge några av de mera kända i situtationer, som måste inge respekt. Bilden här ovan visar källarmästare Lennart Kahn, som säkert av alla män i Stockholm är den, som kan laga den bästa maten. Framför allt är "Kahns gurka" en berömd specialitet. För resten sörjer hr Kahn för sina gästers trevnad på ett rent av patriarkaliskt sätt.

Redaktör Dan Byström måste som föreståndare för Svenska Dagbladets frågobyrå också då och då ge råd i husliga ting. Här se vi honom just under en konsultation i någon kinkig huslig angelägenhet.

F. K. P. R:s segerdag: F. K. P. R. finns ej mer.

DET ÄR INTE SÅ OFTA, DET FALLER SIG så för en förening, att upplösningens dag betyder segerns dag. När Landsföreningen för Kvinnans politiska rösträtt hade sitt sista centralstyrelsemöte på tisdagen, kunde man emellertid med stolthet sänka fanorna, därför att de icke behövdes längre; man var framme vid målet.

Det hade varit en avslutning, ovärdig det pliktmedvetna, kloka och nobla sätt, varpå föreningen hela tiden bedrivit sin verksamhet, om man icke också denna sista gång, man var samlad kring F. K. P. R:s till slut segrande standar, riktat blickarna framåt. Ellen Keys ord om den insats, kvinnorna nu böra söka göra i samhällslivet, var en maning, som klingar mot den nya tid, kvinnorna nu gå till mötes som samhällsmedborgare.

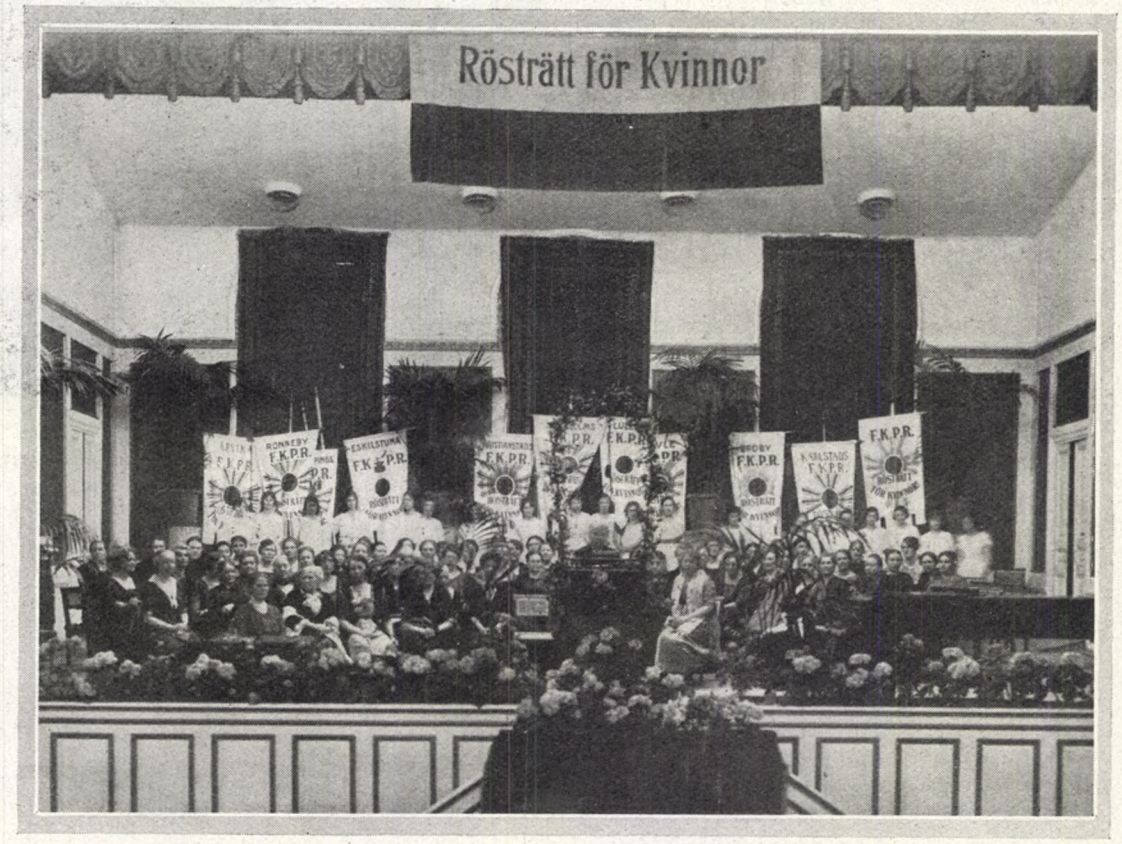

I VILKET YRKE ÄR KVINNAN LYCKLIGAST?

EN LITEN PROTEST MOT ETT OBEFOGAT ANTAGANDE.

I IDUNS SENASTE NUMMER FANN jag en artikel med ovanstående rubrik, som naturligtvis lockade mig, såsom varande yrkeskvinna, men den framställning av kontorsflickan, som jag däri fann, gjorde mig varm av oppositionslust. Det är inte sant att det inte finnes lyckliga kontorsflickor. Jag är också 28 år och har varit med lika länge, som "den lilla blyga och tillbakadragna kontoristen", men jag har aldrig funnit att kontorsarbetet är något "slit" eller att det är något "hemskt". Det kanske imponerar med detsamma på en oinvigd när man säger "billioner siffror", men varför skall man hänga upp sig på siffror! Man hänger ju inte opp sig på att det är bokstäver i en bok, och det finnes nästan alltid någonting "bakom" dessa "billioner siffror", kanske t. o. m. något mäkta intressant.

Jag hade för icke länge sedan att räkna ut i huru många tidningsexemplar Skandinaviens mest spridda tidning hade utgivits under de senaste trettio åren, och det skulle vara exakt på exemplaret också. Det blev siffror det! Men det var inte alls tråkigt. Först kunde jag se under arbetets gång huru upplagan ökades dag för dag, d. v. s. hur tidningen gick framåt, sedan såg jag genast om det var en onormalt stor upplaga en dag, då visste jag att något särskilt hade hänt, ibland roade det mig att se efter vad det kunde vara. Det har hänt mycket på 30 år. En gång var det Stockholmsutställningen 1897, en annan gång var det Aalesunds brand eller något annat i den stilen. Men det hände också att det lyste vitt i kolumnen där det skulle varit ett sexsiffrigt tal. Då tappade jag plötsligt kontakten innan jag hann fatta vad det var — det var storstrejken 1909.

För många kanske detta arbete synes som själsdödande "billioner siffror" — för mig var det ett litet stycke världshistoria.

En annan gång hade jag också en väldig massa siffror i 3 kolumner, liter, kronor och skatt. Det var visserligen en förfärlig massa siffror, men vid slutet av varje månad jag räknade ner kunde jag se huru många liter brännvin olovligen tillverkats i vårt dyra fosterland, vilken summa det representerade och huru mycken skatt som staten blivit bedragen på. Slutsummorna voro i jämt stigande från aug. 1918, vilket icke roade mig så mycket — men när jag plötsligt vid nersummeringen av en månad skådar nästan den dubbla summan, sved det till. *"Nu* har, jag tagit två månader på en gång!" Nix. Det var bara svenskarna som brände julbrännvin. Månaden var december. Jag tycker inte man kan tala om döda siffror, när man genom dem kommer i så intim kontakt med livet. Så var det med de siffrorna, och ni skulle bara sett vilka siffror. Ni har ingen aning om huru mycket av små mystiska figurer en journalist i "trångmål" kan få in i en anteckningsbok av en almanackas storlek, med blyertskolmner, som påminna om vindlingarna i hans hjärna. Tänk så många!

Att år ut och år in skriva fakturor på annonserna i en av våra dagliga tidningar tyckes vara ett enformigt arbete. Visst inte. När Meeths annonserar om "Rutiga bomullstyger", då vet jag att rutigt är modernt, och när det är "prickiga bomullstyger" då vet jag att prickigt är modernt, när Paul U. Bergströms annonserar om "Vår-Paletåer", då vet jag, att jag i eget intresse bör se efter hur pass skinande jag är där bak, cheviotkjolen jag menar. Om N. K. skall ha en räkning "Dukade bord" kan det hända jag smiter dit på lunchen och samtidigt tittar in på Sidenhusets "Realisation". Och till julalna, då bokförläggarna ha hela spalter, firar jag verkliga orgier och skriver upp på en papperslapp vilka böcker jag helst vill ha i julklapp. Det kan hända att jag får dem också.

Nu vet jag så väl att ni säger: Ja, det där är på en tidning det, det blir ju alltid lite intressantare.

Kära ni, jag började i en automobilfirma. Där var jag i 3½ år, ända tills dess att vi inte hade någonting mera att sälja. Där lärde jag mig vad ett "däck" är, att där är en slang inne i däcket och att däcket sitter på en fälg. Jag vet vad "tändstift" heter på nästan världens alla språk och när jag sitter i en "bönholk" hör jag fortare än föraren, när "stiftet sotar". Då säger jag: "Det har kommit olja på stiftet, det är bäst att vi gör rent det, innan den stannar av sig själv." Jag kan också skilja på en autovox och en vanlig signal, ja, jag kan t. o. m. på bara signalen skilja mellan Prins Eugéns bil och Tora Tejes. Det där lärde jag mig medan jag var bokförerska i en bilfirma och satt på ett kontor, där det luktade gummi, så man kunde storkna. Till sist tyckte jag att det luktade gott och än i dag blir jag förtjust när jag känner lukten av nya bilringar.

Sedan kom jag in i en motortidning och då hade jag verklig praktisk nytta av att jag kände till biltermerna, när jag skulle läsa korrektur. Där fick jag lära vad ett "stag" på flygmaskin är och ett "agregat" av en motor och många andra saker, som det egentligen endast varit skapelsens herrar förunnat att få lära sig. Jag kan se om klichéen av en motor är rätt placerad, för då *skall* back-

NORDENS FÖRSTA HUSMODERSKONGRESS.

NORDISKT SAMARBETE har under de senaste åren ofta varit både på tal och verkligen utövats, men den bild, vi här återge, är på sitt sätt unik: den visar de nordiska husmödrarna i samarbete, för första gången samlade till en nordisk kongress. Redan i fjol sammanslöto sig organisationer av hemmens kvinnor i de skandinaviska länderna och Finland till ett Nordens Husmodersförbund. Den 5—9 mars ägde så den första kongressen rum i Köpenhamn på inbjudan av den danska Husmorsföreningen. De andra tre nordiska föreningarna äro Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund, Hjemmenes Vel i Norge och Föreningen Martha i Finland. Den yngsta av alla fyra är den svenska föreningen — men väl är ändå, att vi om också sent kommit med.

I spetsen för Nordens husmodersförbund står som ordf. professorskan Marie Michelet, en sällsynt rik personlighet. Sekreterare är Norges enda kvinnliga stortingsman, arkitekten frk Karen Platou.

Bland de svenska deltagarna märktes främst S. H. R:s ordf. Fru Agnes Ingelman och frk. Ida Norrby samt Prof. Jundell; Finlands Marthaförening hade som representanter för sina 32,000 husmödrar sänt Fruarna Aili Wessberg och Agda Vilén. De danska värdinnorna företräddes i främsta rummet av Husmorsföreningens ordf. Fru Carla Meyer.

Som ett betydelsefullt tidens tecken får man betrakta Nordens husmodersförbunds kongress i Köpenhamn. Å bilden ser man några av ombuden samlade i Fru Carla Meyers hem. Fr. v. t. h. (sittande) Fru Vilén (Finland), Fru Smedal (Norge), Fru Ingelman (Sverige), Fru Meyer (Danmark), Fru Michelet (Norge). Stående: Fru Wessberg (Finland), Fru Borrely (Norge), Frk. Platou (Norge).

Man kan verkligen betrakta denna kongress som ett betydelsefullt tidens tecken. Som en röd tråd gick genom alla anföranden på kongressen: Husmoderarbete bör likställas med andra arbetsfack, (nu gå de flesta till detta yrke som fullständiga dilettanter) och en välorganiserad husmoderundervisning borde vara obligatorisk för alla flickor efter skolans slut.

Att *husmödrarna* behöva utbildning, inser man nog allt klarare — men det är också *mödrarna* som behöva det. Efter kongressen har N. H. F., som representerar 50,000 husmödrar, upptagit frågan om den etiska barnavården som speciell programpunkt på uppmaning av Prof. Jundell, den kände barnläkaren i Stockholm. Mer än mången annan har Prof. J. genom sitt yrke kunnat konstatera, vilka missförhållanden mödrarnas okunnighet i uppfostringskonst föra med sig. Mången invänder kanske, att det i alla tider funnits mödrar, som klarat uppfostringsspörsmålen rent instinktmässigt. Det är sant, men många tusen barn ha också då gått under genom oförståndig behandling, och många tusen mödrar ha lidit under sin brist på utbildning för sitt kall.

Prof. J. hade jämte en kommitté ur S. H. R. utarbetat grundlinjerna för en utbildning i lärarinnor i etisk barnavård. Detta program diskuterades nu och omarbetades delvis av de delegerade under kongressförhandlingarna. Man enades om att försöka få till stånd en ettårig försökskurs, som så vitt möjligt förlägges till Uppsala. Lärarinnorna, som genomgått kursen skola sedan verka vid folkhögskolor och som reselärarinnor i bygderna, samla mödrarna och den kvinliga ungdomen till åhörande av föredrag.

Nu har kongressens medlemmar rest var och en till sin stad igen. Men säkert är, att de från mötet föra med sig hem en stark känsla av att hela husmodersrörelsen genom kongressen flyttats ut ur hemmens trånga värld och vidgats till ett arbete för mänsklighetens väl.

Husmoderns bästa hjälp
är elektriska tvättmaskinen
"THOR"
Sparar arbete, tid och pengar!
Över **500,000** maskiner i bruk.
Begär prospekt!
A.-B. CELER
Regeringsgatan 30 - Stockholm
Riks & Allm. 53 35

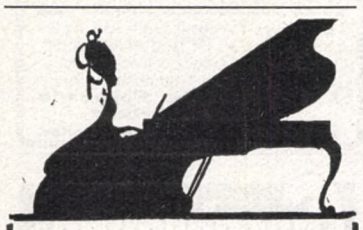

- Steinway & Sons -
Lundholms Pianomagasin
Stockholm
Jakobsbergsgatan 39
Göteborg *Malmö*

Flaggor
Sticktäcken
och
Vaddmadrasser
i alla prislägen o. kvalitéer. Begär prislista. Driftiga agenter antagas.
Göteborgs Flagg- & Täckfabrik
GÖTEBORG I.

EN KOPP
HULTMANS
RENA
CACAO
är det bästa på hela dan!

PHOSPHO-ENERGON-PILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE
vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A.B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

slaget sitta snett och jag känner bilarnas världsmärken. Det har jag lärt mig under mitt "tråkiga" kontorsarbete, som aldrig varit tråkigt. Så länge man känner att man har någonting att lära, är ju allting nytt och då kan det ju aldrig bli enformigt. Naturligtvis har jag varit ganska frågvis, men jag har ännu aldrig frågat mina kolleger eller chefer utan att ha fått ett, mycket blygsamt sagt, *tillmötesgående* svar.

Nu veta vi alla, att det finns en kategori "söta flickor", som ha det mycket bra ställt på sina kontor, men dit hör tyvärr eller lyckligtvis (jag vet inte vilket jag skall säga) inte jag. Det vore en synd, som aldrig kunde förlåtas, att säga att jag är söt, jag hör inte ens till de eleganta, jag har nämligen själv inga andra anspråk på min toalett än att det inte stör mig, den får icke göra sig påmind vare sig genom färg eller fason. Mina kläder äro mina tjänare. De få inte göra sig påminda varken i det ena eller det andra hänseendet. Så det får aldrig bli något extra. Och mitt handelsskolebetyg är varken bättre eller sämre än andras. Därför menar jag att det icke behövs några särskilda privilegier för en kontorsflicka, för att hon skall kunna trivas med sitt arbete.

Jag tror inte heller att de olyckliga äro i så övervägande antal, som artikeln ifråga låter påskina.

Det är endast de "andligen fattige", som ha tråkigt och de ha alltid tråkigt, var de än hamna, ja, t. o. m. om deras halvvakna drömmar skulle gå i uppfyllelse och de fingo byta med Norma eller Mary, eller vilken av filmstjärnorna de nu ha utkorat, om de bara kunde sätta sig in i vilket arbete som ligger bakom *deras* konst.

Men de verkliga kvinnliga kontoristerna, de sköta sitt arbete med intresse på dagarna och på kvällarna gå de på kurs, spela tennis, sluka böcker eller pyssla om sin gamla mamma — eventuellt någon annan...

ELSA WIDEBLOM.

IDUNS HJÄLPREDA.

MARS.

(Forts. o. slut.)

Små spenatsouffléer.

100 gr. smör, 100 gr. mjöl, 2½ dcl. grädde, 3 hg. färsk spenat, 4 ägg, salt, vitpeppar, socker. *Till formarna:* 15 gr. smör, 3 msk. stötta skorpor. *Till servering:* 150 gr. smör.

Beredning: Smör och mjöl fräsas tillsammans, grädden spädes på, och smeten får koka. Spenaten rensas, sköljes och förvälles i sitt eget spad, varefter den passeras. När smeten kallnat, iblandas den passerade spenaten, äggulorna, kryddorna och till sist de till hårt skum slagna vitorna. Smeten lägges i smorda små formar eller kastruller av porslin och gräddas i god ugnsvärme i 10—15 minuter. — Serveras genast med rört smör.

Rabarberpaj.

Mördeg. 200 gr. smör, 200 gr. mjöl, 50 gr. socker, 25 gr. mandel, 1 ägg. *Till fyllning:* ½ kg. färsk rabarber, 2 kkp. socker. *Vaniljsås:* 3 dcl. gräddmjölk, 2 äggulor, 1 tsk. potatismjöl, 2 msk. vaniljsocker, 2 dcl. tjock grädde.

Beredning: Smöret tvättas, mandeln skållas och drives genom mandelkvarn. Alla ingredienserna till mördegen blandas tillsamman och hoparbetas väl, varefter degen ställes att kallna. Den delas därefter i 3 delar, och av den ena delen kavlas ut en rund kaka, vilken lägges i botten på en alexanderform. Formen sätts in i ugnen, och bottnen gräddas halvfärdig. Under tiden sköljes rabarbern och skäres i tärningar. När formen kallnat, kavlas den 2:a tredjedelen av degen ut till en remsa, och med den beklädes formens kanter. Rabarbern lägges därefter i, varvvis med sockret. Den återstående delen av degen kavlas ut och av den sporras ut smala strimlor, vilka läggas korsvis över rabarbern, varefter formen sättes in att gräddas. När pajen kallnat, flyttas den över på ett tårtfat. — Till vaniljsåsen blandas grädden och sockret tillsammans med äggulorna och potatismjölet, och detta får under kraftig vispning sjuda, tills det tjocknar. Det vispas därefter kallt. Grädden blandas med vaniljsockret, slås till hårt skum och röres ned i såsen.

GAHNS SPLENDID

ZENITHS

Gräddmargarin **"Extramärket Zenith"**
för matlagning och bak, och
Växtmargarin **"Extra Växt"**
för bordet,
äro marknadens förnämsta fabrikat.

Lazarol *och* ***Lazarin***
Förnämsta Husapotek.

Ett omdöme av en husmor:

"Jag har alltsedan Lazarol kom ut i marknaden använt densamma och kan icke annat än *när* och *var* det gives mig tillfälle på det livligaste förorda detta enligt mitt omdöme och min erfarenhet utmärkta läkemedel."

En forskningsresande skriver i sin nyligen utkomna bok:

"Med något utspädd Lazarol tvättade han först mitt sår (ett svårt knivsår under fotknölen) varpå han stoppade en bomullssudd, insmord i Lazarin i det och virade en gasbinda över det hela. Därpå ingned han hela mitt svullna ben med Lazarol och Lazarin. — På morgonen kände jag mig något bättre och * påstod, att svullnaden på mitt ben gått ned betydligt under natten. —
Efter några dagar kände jag mig nästan frisk igen, kunde vistas uppe och gå och se mig omkring i omgivningarna."

Ett omdöme av en konstnärinna:

"Jag har nu i två år använt dessa hygieniska preparat (Lazarol och Lazarin) på mina resor och rekommenderar åt alla som resa att medtaga dessa som nyttigt reseapotek."

Att i sjukrummet uppnå en behaglig atmosfär

och att vederkvicka den sjuke, ligger oftast i en ändamålsenlig användning av "**4711**". Den uppfriskar och livar slappade nerver, låter mattighet och huvudverk försvinna. Den genom traditioner bekanta och beryktade "**4711**" är blott äkta med det lagligen skyddade märket 4711 (Blå-Guld-Etikett).

No. 4711. Eau de Cologne

Eau de Cologne = **BADSALT** = I bad- eller tvättvatten välgörande på huden

Eau de Cologne = = **TVÅL** = = Mild, uppfriskande som 4711 Eau de Cologne

Luxdammsugaren

Husmoderns bästa hjälpreda

A.-B. ELEKTROLUX

GÖTEBORG R. T. 206 85

STOCKHOLM R. T. 41 96, 166,13 A. T. 71 92, 64 64

Kväkare är en Sekt

i Amerika, vars medlemmar nästan utan undantag äro jordbrukare och kända såsom världens bästa spannmålsodlare. Särskilt deras havre är världsberömd för sin höga kvalitet.

Av det allra bästa av denna havre tillverkas havregrynen

Quaker Oats

Uppköpslista.

1 kg. oxhals		1 knippa dill
3 kg. köttben		3 knippor persilja
300 gr. rökt skinka		4 hg. spenat
300 gr. benfritt kalvkött		4—5 salladshuvud
150 kr. späck		½ kg. rabarber
2 morötter	till buljongen.	1 burk konserv. ärter
1 palsternacka		7 dcl. ordinär grädde
1 kålrot		5 dcl. tjock grädde
1 bit selleri		6 buketter blåsippor
1 purjorlök		2—3 knippen mossa
1 blomkålshuvud		2 knippen björkris.
1 knippa rädisor		

K. n.

VAD IDUNS LÄSARINNOR VILJA VETA.

VINTERBLOMMANDE KRUKVÄXTER.

"Blomstervän" undrar hur man bäst skall sköta cyklamen och begonia efter blomningen. Många äro av den åsikten, att cyklamen ej är odlingsvärd mer än 1—2 år, men helt säkert kan man flera år få samma exemplar att blomma vackert och rikt, blott den får en lämplig behandling. Bäst är att på hösten inköpa cyklamenplantor från någon trädgårdsmästare, ty förökning av cyklamenplantor lyckas sällan i boningsrum. Plantorna sättas i ett soligt fönster och vattnas rikligt under blomningen. Vattnet får ej hällas på knölen, ty då ruttna lätt blad och knoppar, som skjuta ut från densamma. En gång i veckan ges en svag gödselvattning med plantagén under blomningstiden. Ofta upprepade spritningar äro välgörande. Kan man hålla cyklamen i någorlunda *svalt* rum, trivs den bättre. Rätt skött kan man få den att blomma från november—mars. Efter slutad blomning ger man den en vilotid. Vattningen minskas så småningom, och en del blad vissna ned. Krukan ställes svalt och vattnas sparsamt, endast så att knölen hålles vid liv och ej skrumpnar. När den fram på sommaren åter börjar visa liv, bör den omplanteras i ny jord, som är närande och lucker, t. ex. en blandning av löv- och bänkjord, tillsatt med något sand. I botten på krukan dräneras med krukskärvor. Knölen planteras löst, och så att den till hälften kommer över jorden. Flyttas så till ett ljust fönster, men ej i för stark sol och helst ej mer än 10 gr. varmt, medan knopparna bildas. Vattenmängden ökas så småningom. — Ett annat sätt, vilket om möjligt är ännu bättre, är, att efter blomningen omplantera knölarna som förut beskrivits, och under sommaren låta krukorna stå i fria luften i halvskugga och vattnas sparsamt. I september—oktober flyttas de in i ej alltför varmt rum, helst i söderfönster, och behandlas som föregående.

Den begonia, som "Blomstervän" nämner, är nog den lilla, skära, rikblommiga "Gloire de Lorraine". När blomningen börjar avtaga i februari—mars, beskäres den först något och omplanteras sedan i en blandning av bänk- och lövjord, torvmull och sand. Ställes i halvskugga, tills den hunnit rota sig och flyttas sedan till ett soligt fönster. Man vattnar och luftar rikligt, spritar den ofta och gödselvattnar den ibland. När de nya skotten skjuta några cm., toppas de in, för att plantan skall bli yvig. Man vill ej, att den skall blomma förrän i september, därför avnypas alla blomsamlingar, som komma i förtid. Sedan blommorna slagit ut, tåla de ej spritning och viktigt är, att de ha tillräcklig värme, 16—18 gr. eljes kan det hända, att blommorna ej vilja slå ut under vintern. — Förökning av denna begonia sker genom såväl blad- som toppsticklingar. De skott, som avskäras vid intoppning och beskärning efter blomningen, användas till uppdragning av nya plantor.

Förutom cyklamen och begonia finnes en hel del vackra och tacksamma växter, vilkas blomningstid infaller under vintern. De vanligaste är den mångfald av olika lökväxter, som man denna tid nästan till leda ser överallt. Det kan därför vara roligt med en och annan krukväxt av ovanligare slag, och vill jag därför ge anvisning på några sådana.

Under hösten och vintern ha vi ett rikt sortiment av chrysantemum, som man i ett hem själv kan kultivera med enkla medel och vinna ett förvånansvärt resultat. Vidare finnas ett par sorter primula, vilka också äro lättodlade, och blomma rikt hela vintern. Den ena av dem Primula obconica är allmänt känd och uppskattad. Dessvärre händer att en del personer av denna växt få eksem orsakade av, att den har gifthår. Då har man en annan, Primula malacoides, som saknar dessa gifthår och tävlar med den andra i skönhet. Varje planta har hundratals små blommor i silverrosa och rött. Den kan helt kultiveras i vanligt rumsfönster, och frö kan köpas från Göteborgs Trädgårdsförening. — Odling av orchidéer i boningsrum går bra och är ytterst tacksamt. Amerikanska remontantnejlikor från samma fröfirma äro utmärkt vackra, och blomma vintertiden. Likaså de kända, vackra krukväxterna Cineræria, Gloxinia, Amaryllis, Clivia, Poinsettiæ, och Lackviol. Framemot våren komma våra kanske allra tacksammaste

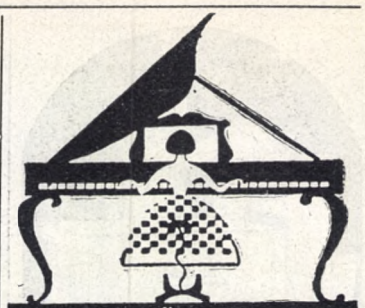

A.-B FÖRENADE PIANO- & ORGELFABRIKER GÖTEBORG.

Flygtar, Pianinon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Försäljningsmagasin: Stockholm: Drottningg. 23, Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28, Norrköping: Drottninggat. 16, Gävle: N:a Kungsg. 25.

Fyrtornets **Fiskbullar** **Kaviar** **Sardiner**

RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsill, Maljessill, Aplitbitar, Vingasill, Rensad anjovis i dill, Skinn- och benfri ostronanjovis. Levereras i bleckkärl.

A.-B. Sveriges Förenade Konservfabriker

GÖTEBORG Kungl. Hoflev.

Chesebrough's Vaseline

OCH DESS PREPARATER SÅSOM COLDCREM, PARFYMERAD VASELINE, KAMFER VASELINE-CREM, ISKAMFER OCH MÅNGA ANDRA.

Gör huden fin och mjuk

Bemärk Klöverblad-Varum.

FRÄKNE och **Vildmarksmusik** av *G. Stratton-Porter*. Övers. fr. eng. »Vackra och gripande». »Sköna och storslagna naturskildringar». *Fräkne:* (12:e tusendet) häft. 3.75, inb. 5.75. *Vildmarksmusik:* häft. 4 kr., inb. 6 kr. Rikt ill. **Lindblads Förl., Uppsala.**

Kungsörs

VATTENKANNOR

och alla slags hushållskärl av koppar, bleck, aluminium. Prydliga, praktiska, prisbilliga.

Finnas i alla järn- och bosättningsaffärer.

A.-B. Kungsörs Bleckkärlsfabrik, Kungsör.

Drottninggatan 20, Stockholm

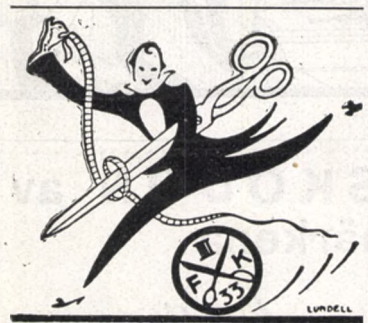

krukväxter, pelargonierna, som sedan fortsätta blomningen hela sommaren. —

Som synes finnes ett rikt urval av växter, som under den blomfattiga delen av året kunna bli oss till trevnad och glädje, blott de ägnas nödig vård.

A. S.

*

Siri önskar erhålla recept på gräddvåfflor. Här lämnas ett sådant alldeles utmärkt och väl beprövat. Det beräknas till minst 6 personer.

Gräddvåfflor: 8 dcl. tjock, sur grädde, 4—4½ kkp. torrt, siktat mjöl, 2—3 dcl. vatten eller snö.

Beredning: Grädden vispas till hårt skum, och mjölet nedröras. Vattnet, eller ännu bättre snö, iblandas till sist. Våffeljärnet upphettas långsamt, gnides rent med papper och smörjes till första laggen, varefter våfflorna gräddas på vanligt sätt. Kännes smeten för hård, nedröres litet mera vatten, i motsatt fall tillsättes mera mjöl.

K. N.

*

Svar till "Mångårig prenumerant." Anfloget på vasens insida härrör sig troligtvis från något organiskt ämne. Man måste därför pröva med något organiskt lösningsmedel.

Att direkt kunna säga, vilket av dem är lämpligt i ifrågavarande fall är ej lätt, då anfloget kan vara av så olika karaktär. Man bör lämpligast pröva med sprit, eter eller benzol. Starkt oxiderande medel göra ofta utmärkt verkan, t. ex. vätesuperoxid eller kaliumbikromatlösning. (Kaliumbikromat köpes i fast form billigast i färghandeln oh sedan löser man detta i vatten).

Kvinnlig kemist.

Fröken Gerda Marcus, en av "Rädda Barnens" verksammaste krafter, har nyligen hemkommit från Österrike och framlade i ett föredrag på måndagen sina erfarenheter från nödländerna.

Edvin Bowallius.

EN MODIG OCH varmhjärtad man vid namn Edvin Bowallius, som i 35 år fört Sveriges runor med den äran först i Afrika och sedan i Amerika, slöt sitt öga för alltid den 25 febr. i staden Port of Spain å Trinidad, där han tillbragt mer än ett decennium.

Som köpman och plantageägare vann han aktning och anseende samt utförde en livsgärning, vars goda halt länge skall bevaras i tacksam hågkomst.

Edvin Bowallius föddes i Stockholm den 13 juni 1862. Han var son till riksarkivarien R. M. Bowallius och Aurora Sederholm.

Efter avslutade studier vid Maria Elementarläroverk samt ett svenskt och ett tyskt handelsinstitut begav han sig 1886 till Kamerun i Afrika. Därstädes verkade han i 9 år till en svensk firmas fromma och reste sedan till Sydamerika, varest han vistades i Venezuela, i British Guiana och å Trinidad. På denna ö bodde han dels å sin egendom Aurora (Mayaro) dels i Port of Spain. Som människa hade Edvin Bowallius många ädla, gedigna och vinnande egenskaper, bland vilka arbetsamhet, sanningskärlek, redbarhet och ett trofast hjärtelag voro de mest framträdande.

Gift sedan 1908 med Margaret Waldrou, sörjes han av henne, en broder, släktingar och många vänner.

B. B.

WIENERBLUSAR
JUMPERS
I VOILE OCH OPAL
NU INKOMNA

J. F. HOLTZ
H. M. DROTTNINGENS HOFLEVERANTÖR

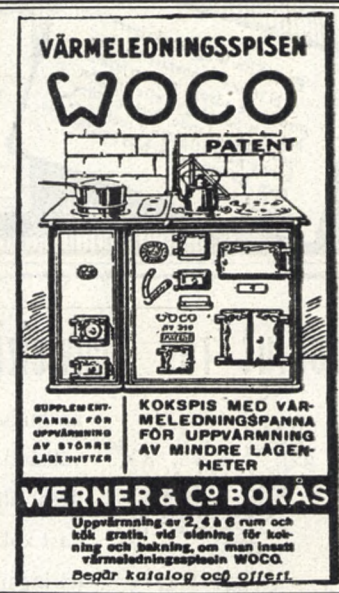

Använd
Lundstedts Tvättmedel
och Ni blir belåten.

LÄTTSKÖTT - BILLIGT
Fullt oskadligt för alla slags tyger.

Med benäget tillstånd framhålles bland otaliga intyg sådana från Doktorinnan Hulda Herslow, Malmö och Professorskan Julia Aurelius, Lund:

"Då jag nu till min större tvätt flera gånger använt Dir. Lundstedts tvättmedel och ämnar fortsätta därmed, ty det sparar på kläderna och sparar tid, vill jag härmed rekommendera detsamma till varje husmoder. Jag har låtit analysera pulvret och finnes däri i n g a frätande ingredienser."

Malmö d. 24 Februari 1921.
HULDA HERSLOW.

"Lundstedts tvättpulver har av mig använts med bästa resultat och vill jag därför på det livligaste rekommendera det. Tvätten är med detta pulver mycket lätt skött; linnet blir bländande vitt och skadas på intet sätt av några skarpa ämnen."

Lund den 19 Mars 1921.
JULIA AURELIUS.
Professorska.

Å platser där tvättmedlet ej finnes tillgängligt, rekvirera från

AKTIEBOLAGET SVENSK TVÄTTMEDELSINDUSTRI
STOCKHOLM.

VILAR PÅ **MUSTADS** MARGARIN

NÅKANSSON

Sanatogen

Styrkemedlet

Pröva det i dag

—

Fås på alla apotek och i drogaffärer

Förf. Elin Wägner skriver:
"Härmed konstaterar jag med nöje såsom min erfarenhet, att Sanatogen efter någon tids användande verkar stärkande på matlusten vilket återigen ha krafter och arbetsförmåga i följd."

Skådespelerskan Pauline Brunius skriver:
"Jag har använt Sanatogen vid flera perioder av forcerat arbete och funnit det utomordentligt välgörande och stärkande.
Jag vill därför på det varmaste rekommendera detta utmärkta rekreationsmedel."

Absolut ren schweizisk högfjällsmjölk

TRADE MARK

är huvudbeståndsdelen i det välkända Nestlés barnmjöl. För dess tillredning behöves endast kokt vatten, vilket är detta näringsmedels stora fördel.

Millioner förstöra sitt hår med sprithaltigt och felaktigt sammansatta hårvatten, grönsåpa, såpsprit m. fl. otjänliga hemkurer. Ni behöver ej med bekymmer se håret falla bort, om Ni tillskriver Specialisten i hårsjukdomar **VALENTIN LINDBERG, Kommendörsgatan 1., Stockholm,** träffas kl. 12—2 vard. Flera tusen bevis finnas från botade skalliga och tunnhåriga personer. Uppgiv ålder, sjukdomens art m. m. Bifoga 40 öre för svar i diskret brev. Mina behandlingsmetoder äro berömda av såväl vetenskap, press som allmänhet.

BÄSTA MEDEL
FÖR
LÖDNING I HEMMET
ÄR
CITO
Finnes i varje järnhandel.

Sundstrand

Den lämpligaste räkne- och additionsmaskinen för Eder.

Svensk uppfinning!

Pröva "Sundstrand" självskrivande räknemaskin innan räkne- eller additionsmaskin inköpes.

AKTIEBOLAGET HADAR SCHMIDT
GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ
Leverantörer till Statens och städers olika institutioner, banker, bruk och enskilda företag.

LÄSARINNORNAS SPALT.

—

Här nedan följa svar, som inkommit på frågor i numren 10 och 13.

Svar till Okunnig men intresserad.

Har läst eder fråga i Idun n:o 10 och undrar om ni t. v., gärna anonymt, skulle vilja korrespondera med äldre, spänstig, praktisk, troende bildad dam — i berörda ämne. Skulle nämligen hava lust att associera mig med någon annan sympatisk dam och på landet — under vissa förutsättningar, för vilka jag gärna skall redogöra, samt lämna alla upplysningar — dock först sedan jag fått veta med *vem* jag korresponderar. Kanske giver mig min ålder ett litet privilegium på denna punkt —? Ni kan med fullaste förtroende och därest ni för övrigt skulle ha lust därtill, förklara mig detta under adress Lund p. r. "No Name". Med högaktning

Änkefru Å.

Svar till "Förtvivlad hustru".

Hur är det möjligt, att ni kunnat hålla "god min" så länge? Det är sannerligen ej för tidigt, att ni visar "väninnan" på dörren, och aldrig mer låter henne komma över eder tröskel! Ingen kan, så vitt jag vet, hindra tankar och känslor att uppstiga, men det är varje hederlig människas plikt, att med uppbjudande av all sin förmåga, söka övervinna och tillbakavisa sådana känslor, som ej ha rätt att existera. Gör man ej detta, skall man på det grymmaste få sona sitt brott, och den "förbjudna frukten" skall, i de flesta fall, förr eller senare förlora sitt behag.

Beträffande eder man så bör ni på lämpligt sätt låta honom förstå, att ni är en kvinna, som ej låter sig föras bakom ljuset eller behandlas hur som helst. Låta honom förstå, att det är *riskabelt* att på dylikt lättsinnigt vis äventyra hemmets lycka.

Ni säger, att edert liv förefaller eder vara ödelagt. Det behöver det emellertid, trots allt, ändå inte vara, därest ni av det skedda vill draga en hälsosam lärdom, den nämligen, att det helt enkelt inte duger att sätta sin lit till, eller söka sin lycka hos någon eller något här i världen.

X. Y.

Svar till Maja-Lena.

Ledsen att behöva nedsätta den omskrivna mannens värde i edra ögon kan jag ej annat än framhålla som min åsikt att jag finner hans handlingssätt minst sagt egendomligt samt föga sympatiskt.

Om varje man, som förälskat sig i en flicka, friade innan han övertänkt och granskat möjligheterna och förutsättningarna för giftermål, framför allt ur ekonomisk och social synpunkt, skulle våra redan förut alltför talrika uppslagna förlovningar utan tvivel fördubblas. — I detta fallet hade det varit mannens plikt att, därest han verkligen anser de anhörigas samtycke såsom utslagsgivande och vilkor för förening, först inhämta deras mening och därest svaret blivit tillfredsställande, sedan fria. I vårt land med dess moderna och fria åsikter är ju denna gammalmodiga metod så gott som bortlagd men existerar ännu i stor utsträckning mångenstädes på kontinenten. Hade eder trolovade iakttagit ovanstående enkla förfaringssätt, hade han besparat såväl eder som sig själv mycket obehag och hade haft tillfälle att draga sig tillbaka utan att för eder hava yppat sina känslor. — Till slut vill jag säga eder, att det synes mig, som kun-

är risken att förkyla sig och ådraga sig hosta, heshet eller katarr i luftrören minst lika stor som på hösten.

NISSENS
Äkta Bröstkarameller
äro det enda säkra botemedlet. Till salu överallt.

Storviks

Trädgårdsmöbler

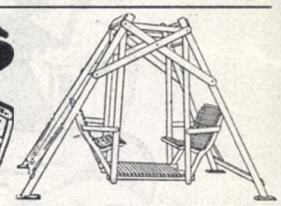

Ilustrerad priskurant gratis och franco.

P. J. Olssons sängfabrik, Storvik 5.

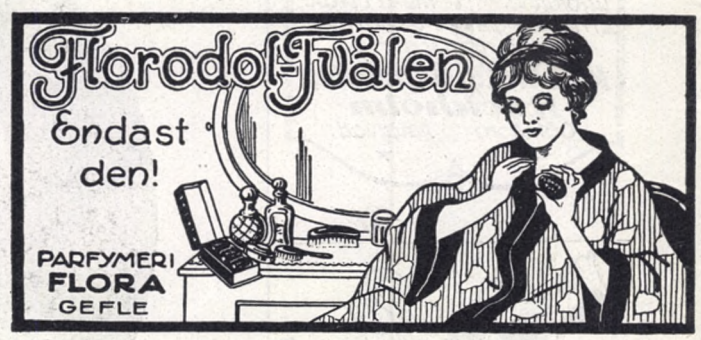

Använd SKODON av märkena

Ingeborg

och

Engelbrekt

Under garanti
för ett arbete som i godhet icke kan överträffas utföra vi till lägsta möjliga pris
FÖRSILVRING
av allt slags
Bordsilver m. m.
Begär priskurant!

INDUSTRIAKTIEBOLAGET AURORA
Tel. 36 73 & 136 08 ***GÖTEBORG*** S. Vägen 3 & 5

FAMILJERÄTTSÄRENDEN

Äktenskapsförord. Boskillnads- och äktenskapsskillnadsmål. Boutredningar och arvskiften.
TESTAMENTEN

Advokatfirman
Andén & Staël von Holstein
Eva Andén. Mathilda Staël von Holstein
Lilla Vattugatan 14.
Riks 7576, 24488. Allm. 18336.

AMATÖRKAMEROR

Fredsutförande. Olika världsfabrikat
MATERIAL OCH TILLBEHÖR
för fack- & amatörfotografer.
AKTIEBOLAGET ARTO,
Malmö.
SÖDRA FÖRSTADSGATAN 2.
Rikst. 52 76 och 56 22.
Illustrerad katalog kostnadsfritt.

Sedan i marknaden utkommit

Melange

smörblandat margarin

bör varje husmoder undersöka i vilken grad hon med denna utsökta kvalitet kan remplacera det dyra smöret. En alltigenom delikat vara som är för god för slitna reklamfraser.

Fås hos de förnämsta handlande.

Tillverkare:
A.-B. AGRA MARGARINFABRIK - STHLM

ARBETSBORD

för den första undervisningen, alltså för småskolor vid alla slag av läroanstalter, för kindergarten och för hemmen kunna beställas genom seminarieläraren **Erik Zimmerdahl** (adr. Lund), vilken också lämnar erforderliga upplysningar om pris m. m.; se Svensk Läraretidning n:r 4 och Småskolan n:r 5 för i år.

Flaggan i topp!

Vid behov av flaggor begär vår prislkurant och prov å duk.

Vi tillverka **YLLEFLAGGOR** av prima kronduk. **"STORMFLAGGOR"**, av bomullsduk med tvinnad varp och **"PRIMAFLAGGOR"**, starka och prisbilliga.

Vårt fabrikat tvenne gånger prisbelönt. **Alla färger äkta och måtten lagenliga.** OBS.! Priserna betydl. lägre än i fjol. Ekelöf & Svenssons flaggfabr., Karlstad

Tvätta med

LANGE'S SÄPPULVER

SKYDDSMÄRKE INREGISTRERAT

Kaffetullen

blev icke höjd, men regeringens sakkunniga anbefallde utsträckt användning av goda och oskadliga kaffesurrogater. Victoria Kaffe är sedan över 40 år tillbaka erkänt såsom ett av de bästa oskadliga kaffetillsättningar. Victoria Kaffe tillverkas av Pehr Fricks Fabriker, Malmö.

Fredagen den 13:de.

Sista stormbyarne

Ett pustande som av en ångmaskin höres från jungfruburen. Kristina arbetar för högtryck under växande otålighet med en rad skolkängor, som etablerat blankningsstrejk. Då barnkängor blivit nersmorda på sedvanligt grundligt sätt, vill det också mer än vanliga don till för att framtrolla glans på dem. Det finnes egentligen endast ett medel, som duger, tänker Kristina och suckar för väl tionde gången denna morgon: "Ack, varför lät jag lura på mig den här odugliga smörjan i stället för Viking".

Brådskande barnsteg närma sig och Kristina kastar en snabb blick på klockan. "Så, skoldags, nu blir det ej nådigt!" Upp flyger dörren: "Kängorna, Kristina, vi måste till skolan!" Men ansiktena mörkna och förlängas vid anblicken av de skodon, som Kristina avlämnar. Gösta gör sig till taleman för kritiken: "Vad är det här för skoj? Ska' jag spela Chaplin? Inte kan jag gå till skolan med de här kängorna!" De andra i korus: "Inte jag heller". Nu är emellertid Kristinas tålamod slut. Med flammande blickar griper hon den oäkta skokrämburken, orsaken till morgonens alla förtretligheter och slänger den med outsägligt förakt i slaskhinken. En tanke ilar genom hennes huvud: "Åtta! Då öppnar ju Adamson butiken. Och han har Viking skokräm." Hon störtar ut, följd av tre gapande barnamunnars: "Nu fick bestämt Kristina flugan".

Dåligt, felaktigt sammansatt skokräm är sämre än ingen, ty den förstör lädret. Begär uttryckligen Viking och tag ingen annan.

de ni utan saknad avstå från mannen i fråga, ty synes mig av det hela, som hade man orsak att tvivla på uppriktigheten av hans kärlek till eder. Vore han verkligt kär, hade han för det första gjort allt för att bespara eder nu utståndna själskval. För det andra skulle han, då nu det avgörande ordet till eder är sagt, trotsa alla hinder, i detta fall både sina och edra anhöriga. Av eder beskrivning synes mig hans uppförande rent av tyda på, att han friat i ett överilat ögonblick och sedan ångrat sig och då skyller på sina och edra anhöriga för att på ett lättvindigt sätt kunna draga sig tillbaka. — Under sådana förhållanden måste mitt råd bliva: Ignorera fullständigt den unge mannen, som säkert ej är värd eder kärlek, en tröst för eder är ju alltid, att ni aldrig hunnit eklatera. "Maja."

Svar till Friluftsälskande stockholmska.

30-årig kontorist — skånska — är intresserad för förslaget såvida färden kan realiseras för ett par hundra kr. Vidare pr korrespondens med "Kamrat", Iduns exp.

Dessutom har "Friluftsälskande stockholmska" personliga brev å redaktionen. Uppgiv adress och insänd porto, så tillsända vi er breven.

Signaturen "E. S." har likaledes personligt brev och bedes också ge sig tillkänna.

Rättelse. I svar på frågan om medel mot hösnuva i n:r 14 har genom ett tryckfel kommit att stå chlorkalium i stället för chlorcalcium. Denna behöver ej vara pulveriserad.

Frågor.

Var kunna finna lämpligt kvinnligt ressällskap i sommar? Har tänkt använda min månadssemester till en resa i Harz eller möjligen södra Bayern. Själv är jag medelålders, hurtig, berest, musikalisk, engelsktalande dam, men ej alls hemmastadd i tyska språket. — Då de flesta av mina vänner redan utnyttjat sin semester på continenten återstår intet annat än att söka ressällskap bland främlingar. Ni som ämna er ut på liknande färd meddela er med "Good humour."

Yngre fru, som måste försörja sig själv och sitt barn beder Iduns läsarinnor om ett gott råd! Skulle det kunna anses lämpligt att anordna en hushållsskola i Stockholm, Söder, nära Slussen? Hade tänkt mig bildade flickor som elever med undervisning i bakning, lunch- och middagsrätter, konservering m. m.

Som jag gärna ville hava en kompanjon (helst någon som kunde insätta något kapital, detta dock ej nödvändigt). Undrar nu om det bland Iduns många läsarinnor finnes någon fackskolebildad duglig lärarinna, som tillsammans med mig skulle vilja starta nämnda företag. Tacksam för svar, personligt eller i tidningen är

Olli.

Min semester i sommar tänker jag tillbringa i Frankrike. Kan någon av Iduns läsarinnor säga mig vilken plats som vore lämpligast vad klimat beträffar och ej för dyr?

Sedan lång tid lider jag av en svår gallsten. Finns någon bot för den så jag kan undvika operation? Jag har hört talas om en huskur som heter Egidio och som skall vara bra, men vet ej varifrån den köpes. Kan Iduns läsarinnor hjälpa mig? Tacksam för svar är

Gammal kontorsdam.

Skulle någon av Iduns fördomsfria läsarinnor, som ha kännedom om paraffininjektioner, vil-

F. PAULI'S (ägg) Tvål

Ovicula

är genom sin fina sammansättning, speciellt äggämnet, just en tvål för känslig hud

SINGER BARNSYMASKIN

ROLIG-INSTRUKTIV-LÄTTSKÖTT!

Inga misslyckade plåtar och films mera.

AMATÖRFOTOGRAFER!

Skaffa Eder verklig glädje av Eder kamera och spar Edra penningar.

Begär prospekt från

Fotografiska Korrespondensinstitutet

Avdeln. 10. MALMÖ.

KOCKUMS

Emaljerade Gryfor

äro starkast och vackrast.

STOCKHOLM Drottningg. 57 — Försäljnings-kontor — GÖTEBORG Magasinsg. 28

KOCKUMS JERNVERK, KALLINGE

Det bör ej vara damerna obekant

att man med Gooda-Jästmjöl når det bästa resultatet vid småbak.

Säljes i burkar à 25, 40 och 75 öre.

Handels-A.-B. Sten Sjögren & C:o, Götebor

PELLERINS

Växtmargarin "Extra Växt"

Gräddmargarin "Högsta märket"

hävda alltjämt sitt anseende som marknadens förnämsta margarinfabrikat.

Kgl. Hovleverantör

IDOZAN

Ny välsmakande järnmedicin

5 gånger så kraftig

som andra liknande preparat. Övergår genast i tarmkanalen i en för organismen lätt upptagbar form. Kraftigt verkande medel mot vårtrötthet, nervositet, dålig matlust och blodbrist. Användes för både vuxna och barn. **Skadar ej tänderna.** Blir i längden **billigare än något annat järnpreparat.**

Överraskande resultat.

Förordas av många läkare. Fås på alla apotek.

A.-B. FERROSAN, Malmö.

SÄRÖ HAFSBAD

RESTAURANG, BAD och HOTELLER

öppnas åter omkring 1 juni.

Helpension kr. 12:— pr dag. - OBS.! Ny regim.

Förfrågningar angående rum och pension samt beställningar för större o. mindre sällskap besvaras skriftligen eller pr telefon 143 69, Göteborg,

Inneh.: Weidolf Ohlsson, Rest. FENIX, Skeppsbron 4, Göteborg

PIX-pojken på äventyr.

Pix är lika visst en finfin njutning, Som att fågeln här skall dö av skjutning.

Du klagar, men du klagar dumt, min gamle hedersvän,

ty tro mig, det är sant och visst
att livet vore mindre trist,
att mången vore nöjd och glad
om blott han köpte den choklad,
som bjudes allmänheten här
och vårt Cloetta-märke bär.

GULD-CACAO
och
CHOKLAD

Cloettas

namn å förpackningen garanterar verkligt förstklassigt fabrikat — välkänt i hela Norden sedan mera än 50 år tillbaka. Finnas till salu överallt.

Svenska Kurortföreningen

A.-B. Bie Badanstalt, Katrineholm, Kneippbad. Starkt radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Uppl. Badkont. Bie. Läk.: Dr **Nils Wennström**, Stockholm.

Borgholm (Öland). Härligaste klimat. Billigaste priser. Alla uppl. Kamrerarekontoret.

Båstads Havsbad och kuranstalt. 1/6—1/9. Milt, jämnt klimat, härligt läge, en av Västkustens naturskön. badorter. Läkare: Dr **Anders Weltzin**, Stockholm, Gymn.-dir.: **Th. Holmberg.**

Eda (Vermlands Eda) Charlottenberg. (N. V. Stamb. Säs. 3/6—15/8 två term. Tidsenl. badhus, utm. bad, vanl. o. medicinska. Läk.: Dr **J. v. Sneidern**, Stockholm.

Fiskebäckskils Havskuranstalt. Säs. 10 Juni—början Sept. Ypperl. läge v. västk. Dammfri, mild o. stärk. havsluft m. härl. bad. Förstkl. Badrest. m. spriträttigh. Abonn. kr. 7.

Fjällnäs c:a 800 mtr ö. h. I björkskogsb. Härl. fjälln., gott bord, c:a 60 rum. Juni—Aug. Läk.: **E. Rodhe.**

Grennaforssa Brunn, Smål. högl. Sjö. Modern. badf. Utm. math. Riks. Moheda 7.

Götarp pr Gnosjö, Smål. Högt läge i skogr. trakt vid sjö. Vanl. badf., god järnkälla. Rikst. Mass. Läk.

Hjo Badanst. Sund. läge vid Vättern. Utm. bad o. bost. Strandb. God mat. Utvidg. badlok. Läk. D:r **E. Tengstrand**, Sthlm Gymn, o. mass. D:r **Hj. Ekberg**, Stockholm.

Hälsans Brunnsanstalt, Hälsingborg. Den berömda Sofiakällan. Järnkäll. Härl. havsbad i Öresund med sandstrand. Reum., mag- och tarmsjukd., katarrer. Läk.: **A. Björkman.**

Johannisdal v. Köping. Järnkälla m. **hög radioaktivitet**, vars vatten anv. även till alla bad. Läkare: **G. Ericsson**, Köping.

Källvik 8/6—21/8 v. Loftah. Hälsobr. o. bad mot Rheum., Gikt, Nervsj. Läk.: **W. Bergwall**, Kneippbaden.

Loka 7/6—18/8. Rheumat., Hjärtfel, Neurasth. Berömda gyttjebad. Radiuminhal. Överl. **Th. Hedborg**, Sthlm.

Lundsbrunn Hälsobr. och badanstalt. Högt o. torrt läge i naturs k. trakt nära Kinnekulle. Berömd järnkälla, starkt radioaktiv. Billigt. Läkare: **E. Pontén**, Göteborg.

Lysekil Havsbad, klimatisk kur- och rekreationsort, fullst. brunns- och badkur, sjukgymn. o. massage. Mod. anläggn. o. goda bostäder. Nya bergsprom. Läkare: **Axel Hellstenius**, Sthlm.

Malen, **Båstad.** Fullständig kurort. Varm- o. havsbad. Vidsträckt barrskog. Sjukgymnastik. Lekledarinna. Läk.: Professor **Kj. O. af Klercker**, Lund.

Marstrand Havskuranstalt, utm. bad, spec. gyttje- o. tvålmassageb. Prosp. m. port. g. Badkamr. Läk.: D:r **Th. Julén.**

Medevi Skogssanat. Berömda järnkäll. m. radioaktiv utstrålning. Utm. gyttje- o. halvbad. Sol- o. luftb. Kalla bad i Vättern. Terrängkurer. Dietiskt bord. Läk.: D:r **Alfred Bjure**, Uppsala.

Mösseberg Vattenkur. och sanatorium, 1 100 f. ö. h. Öpp. hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols. el. ljusb. Inhalatorium. Röntgen- o. högfrekvensavd. Läk.: **Fr. Odenius**, Sthlm.

Norrtelje 13/6—27/8. Berömda gyttjemassagebad, spec. led- o. muskelreum. Kolsyre- o. tallbarrsb. Kamr. **Hilda Peterson**, Läk.: **I. Wiidner.**

Nybro 29 km. fr. Kalmar. Präktig barrskog. Alla moderna badf. Starka järnk. Ny ekonom. ledning. Billigt. Gott bord. Med. dr **G. Lundahl**, Sthlm.

Porla Brunn. Berömda, kraftiga järnvatten. Fullst. badanst. I term. 8/6—5/7, II term. 9/7—6/8. Postadress Porla. Läkare: Docent Med. dr **Harald Öhnell**, Birgerjarlsg. 31, Sthlm. Rt. & At.

Ramlösa brunn Säs. 28/5—1/9. Alkalisk & järnkälla. Spec.: Socker, gikt, njurl. Nauheimer, bad. Röntgenunders. Läk.: Prof. **K. Petrén**, Doc. M. Dr **M. Ljungdahl**, Lund.

Ronneby Brunn, Järnkällor. Bad. Rekreation. **Fullst. Dietkurer** för socker-, tarm- o. njursj. m. m. Läk.: Docent Med. dr **Thorling**, Uppsala. Dr **Rietz**, Dr **Falk** och Dr **Kindberg.**

Rostocks Brunn 1 Juni—31 Augusti. Hälsokälla, varma-kalla bad. Läk. Restaurat. under ny regim. Billigt. Prospekt.

Ryd Badanst. m. radioakt. järnk. Elektriskt ljusb., Massageb., Kneippb. Skog o. sjö. Billigt. Läk.: **Bertel Möller**, Sthlm.

Saltsjöbadens Badhotell

Alla moderna badformer. Fullständigt gymnastikinstitut. Öppet hela året. Läk.: Dr **O. F. Åberg.**

Strömstad Havskuranstalt, milt havsklimat, **berömda gyttjebad**, nytt friluftsbad, solbad. Säsong 10/6—31/8. Läkare: **A. Berghel**, Stockholm.

Sätra Brunn, 1,4 mil från Sala. Dagl. automobiltr. Gyttjeb. Gymn., mass.; särsk. matordn. för magsj. Öpp. 3/6—5/8. Intend.: Doc. Dr **Torsten J:son Hellman.**

Söderköping Brunn och bad. Nytt 1:klass. badhus. Nauheimerb. Elektr. ljusbad. Sjukgymn., mass. och hetluftsbeh. Utm. skogsprom. Gott billigt bord. Läk.: **R. Almberg**, Sthlm.

Södertelje Badinr. öppen året om. Kallvattenkur. Tvålmassagebad, varma salt- och tallbarrsbad, elektr. ljusbad.

Tranås Vattenkuranst. Öppen året om. Varm- o. kallv.-beh. Luftbad. Röntgen, Höhensonne, Dietkur. Moderata priser. Läk.: **H. Tham**, Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren och stärkande luft. Varm- o. saltsjöbad. En läkare.

Tulseboda Brunns- och kurort, Kyrkhult, Blekinge. 1 Juni—31 Aug. Natursk. läge i högt ligg. skogstr. Utm. bad. Apotek. Bill. levnadsomk.

Ulricehamns Sanatorium och badanst. Öppet året om. Vidsträckt skogsomr. Mer än 300 m. över havet. Alla brukliga bad och fysikal. behandl.-met. Läk.: **John A. Andersson**, Ulricehamn.

Varberg Havsbad och gyttjebadanst. Bästa havsbad, spec. gyttjebad. Elektr. ljusbad. Moderata avgifter och levnadsomkostnader. Läkare: Dr **Sigge Wikander**, Storgatan 12, Stockholm.

Öregrund Havsb. Härl. läge. Gott bord. Brukliga badf. Läk.: Dr **H. Åkerberg**, Öregrund.

Medicinska förfrågningar besvaras av resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den av Sv. Kurortföreningen utgivna publikationen "Svenska Bad- och Kurorter" (tillgänglig i bokhandeln) och till de olika kurorternas prospekt, som erhållas genom kamrerarekontoren och Svenska Turistföreningen, Stockholm, samt genom Nordisk Resebureau, Stockholm, Operahuset; Göteborg, Palace Hotell; Malmö, Stortorget 13 A; Köpenhamn, Kristen Benikowgade 1.

OBS.! **Önskligt är att kurgästerna medföra *eget linne.***

ja meddela huruvida risker och obehag kunna följa på en dylik injektion i ansiktet?

Misslyckad människa.

Har hört att det skulle finnas en kyrkcherde på Gotland som åtager sig släktforskning men vet ingen adress eller namn. Vill gärna besvära med att få veta detta eller om det är känt om någon annan åtager sig samma här i Sverige. Tacksam för svar till

"Släktkär."

FRÅGOR OCH SVAR.

Våra läsare äro välkomna att till frågoavdelningen, Iduns redaktion, ställa frågor i den ena eller andra angelägenheten, vari de kunna önska råd och anvisning. Redaktionen förbehåller sig dock rätt att utesluta sådana frågor, vilkas besvarande ej kan vara av mera allmänt intresse.

N:r 97. Har en blomsterrabatt ungefär 10 m. lång och 2 m. bred. I flera år har jag satt 1-åriga växter som kantväxter, men de blomma så sent här uppe i Norrland, att man ej hinner få någon glädje av dem. Vore därför tacksam få uppgift på några vackra perenna växter, lämpliga som kantväxter. I mitten på rabatten har jag pioner och löjtnantshjärtan samt brukar sätta plantor av astrar och lövkojor. Tacksam för svar är

Norrländska.

I huvudsak är planteringen bra — som kantväxt rekommenderas Bellis (tusensköna), som finns i rent vitt och även rosa samt i förbättrade sorter med stora blommor, de blomma tidigt och rikt under hela för- och eftersommaren. Likaså aurikler (Primula Auricula), finnas i många färger, blommar tidigt. Den gula, lågt växande vallmon (Papaver nudikaule), finns även vit, är även vacker. Finns plats, kan vallmo planteras med en kant av Bellis ytterst. Alla dessa tre äro härdiga.

N:r 98. 1) Min hud är så ömtålig, att den ej tål bad i fria luften. Den fjällar och klåda uppstår huvudsakligen i knävecken. Finns något att göra däremot. 2) Tacksam för uppgift på något för håret oskadligt lockvatten. 3) Vilka böcker äro lämpliga för självstudier i tyska, franska och engelska? Ej alldeles nybörjare. 4) Vill gärna läsa någon teosofisk litteratur, men då jag är fullkomligt främmande därför, vet jag ej vad jag skall välja. Tacksam för svar å dessa frågor

"Småländska."

1) Baden kunna ej gärna tillskrivas skulden för ifrågavarande, för så vitt ni ej badar oförståndigt, d. v. s. uppehåller eder länge i vattnet, företager förnyade doppningar omväxlande med solbad o. s. v., ty detta är givetvis mera till skada än gagn även för en mindre ömtålig hud. Men det går ju mycket väl an att utbyta baden mot en lätt dusch eller avtvättning, i varje fall dock ett varmt bad i veckan, därvid ni bör använda någon bra tvål (Healattatvål är lämplig för den ömtåligaste hud, finns den ej å eder ort, kan den rekvireras från Sunlight-

(Forts. sid. 366.)

En gammal fördom.

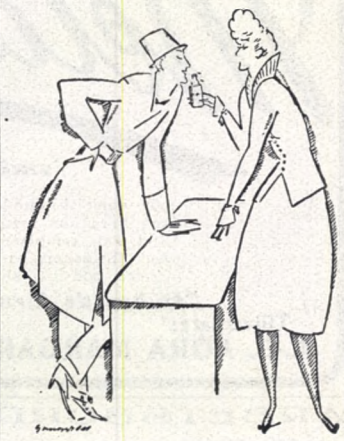

— Jo, lilla fröken. Jag vill ha en flaska riktigt fin eau de cologne, den bästa ni har. — Någon utländsk.

— Utländsk! Det är bara en gammal fördom, att utländsk eau de cologne är så särskilt bra. Nej, skall baron ha en verkligt fin eau de cologne sk ska vi ta en svensk, den här, var så god och känn...

— Ah—a—a—a härligt! Charmant Var heter den?

— E. d. C. — Hylins E. d. C.!

Uma-sängen

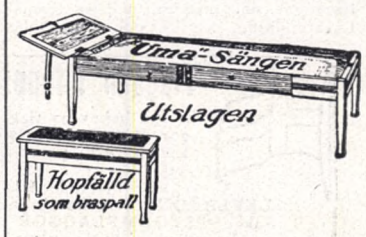

Försäljes i
varje välsorterad möbelaffär.

Tillverkas av
INDUSTRI-BOLAGET,
ÅMAL.

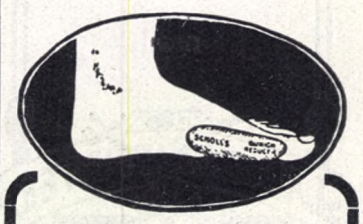

Dr. Scholl's
"Fotknölsskyddare"
ger ögonblicklig lindring åt ömtåliga fotknölar och befriar dem från skons tryck. De återställa dessutom skon i dess ursprungliga form.

Dr. Scholl's
"Tåspridare"
bidrager att borttaga fotknölar genom sin sinnrika konstruktion. Den är tillverkad av finaste paragummi.

Dessa artiklar äro två av Dr Scholl's 43 fotvårdsspecialiteter. Om Ni icke kan erhålla dessa artiklar genom Eder skohandlare så vänd Eder direkt till oss. Begär broschyren "Fötterna och deras vård" som sändes gratis mot 20 öres porto.

The Scholl Manufacturing Co.
A v d. I.
STOCKHOLM 7.

LEVYS LAVENDELTVÅL
kan icke överträffas.
Tillverkare: A.-B. ALBERT LEVY, MALMÖ.

GIFT ER ALDRIG
förrän Ni besökt Bröderne Ljunggrens Möbelaffär, Adolf Fredriks Kyrkogata N:o 7.

AXA HAVRE - GRYN - MJÖL - MUST
Köp originalpaketer så vet du vad du får.
Den som börjat äta AXA föredrager sedan detta för dess fina delikata arom, låttkokthet och hygieniska förpackning

TROLLKONST
erfordras ej för att frambringa frisk och vacker hy, det behövs blott
Yvy-Tvål.
Den verkar vid ständigt bruk av samma som
ett trollmedel
och erhålles i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.
Österlin & Ulrikssons Tekniska Fabrik, YSTAD.

Svält ej Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagén, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växtnäringssalt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

Tapetkompaniet
levererar Eder

TAPETER
till lägsta priser. Största sortering av in- och utländska kvalitéer. Rekvirera prover genast. Riks 99 05. Allm. 133 20. Katarinav. 7, Sthlm. (Vid Slussen.)

Chocolat Ringstorp
FABRICATION EXCLUSIVE.
Ringstorp, Sjunnesson & Co., Kommanditbolag, Hälsingborg.

KÖKSALMANACK

Redigerad av
IDA NORRBY.

Föreståndarinna för Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 10—16 APRIL.

SÖNDAG. *Frukost:* Smör och bröd; wienerkorv med makaronisalad; kaffe eller te. *Middag:* Klar buljong med queneller; rostbiff med brynt potatis, brysselkål och helstekt lök; frukt i gelé med mandelspån.

MÅNDAG. *Frukost:* Smör och bröd; stekt blodpudding (rest. fr. lördag) med lingonsylt; kaffe eller te. *Middag:* Tysk klimp med fläsk; citronsoppa med små skorpor (se matsedeln 27 mars—2 april).

TISDAG. *Frukost:* Smör och bröd; kotletter av ris och morötter; kaffe eller te. *Middag:* Kall rostbiff (rest från söndag) med potatissalad; gräddkaka med kompott.

ONSDAG. *Frukost:* Smör och bröd; pytt i panna (rester av rostbiffen); kaffe eller te. *Middag:* Falsk fiskfärs med svampsås och potatis; chokladkräm.

TORSDAG. *Frukost:* Smör och bröd. Färska sillrullader med potatis. Kaffe eller te. *Middag:* Soppa på gröna ärter med bröddtärningar. Äppelplättar.

FREDAG. *Frukost:* Smör och bröd. Pölsa med potatis och rödbetor. Kaffe eller te. *Middag:* Sillpudding med skirat smör. Landshövdingssoppa.

LÖRDAG. *Frukost:* Smör och bröd. Fattiga riddare med sylt. Kaffe eller te. *Middag:* Kokt salt fårkött med rotmos. Smörgröt med mjölk.

RECEPT.

Makaronisalad. (för 6 pers.). 125 gr. makaroner, 2½ dcl. tjock grädde, 2 msk. ättika eller citronsaft, 1 tsk. salt, 2 msk. socker, 2 msk. riven pepparrot.

Beredning: Makaronerna sköljas, brytas i mindre bitar och kokas mjuka i rikligt med saltat vatten. När de äro färdigkokta, spolas de över med kallt vatten för att ej klibba ihop. Sedan de svalnat, röras de ned i den vispade grädden, och anrättningen smaksättes med ättika, pepparrot, salt och socker.

Citronsoppa (för 6 pers.). 1¾ lit vatten, saften av 2 citroner, skalet av ¼ citron, 1½ kkp. socker, 1 msk. potatismjöl, 2 äggulor, 1½dcl. grädde.

Beredning: Vatten och citronsaft kokas upp. En redning av potatismjöl och vatten röres ned, och soppan får ett uppkok. Sockret, som rörts med äggulorna, vispas ned i den heta soppan tillsammans med det rivna skalet. Grädden hälles i soppskålen, och soppan serveras med små skorpor.

Potatissalad (för 6 pers.). 1½ lit. potatis, vatten, salt. 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, 2 dcl. buljong eller vatten, 2 äggulor, salt, vitpeppar, saften av ½ citron eller 1 msk. ättika, socker, (1 tsk. finhackad syltlök), 2 msk. matolja, 1 dcl. tjock grädde.

Beredning: Potatisen kokas och skäres i skivor, när den kallnat. Smöret och mjölet fräses, buljongen spädes på, och redningen får koka 10 min. Äggulorna röres ned sedan såsen kallnat, och man smaksätter med salt, vitpeppar och socker. Under flitig rörning tillsättes så citronsaften och oljan droppvis. Sist nedblandas den finhackade löken samt den till skum slagna grädden. Häri nedröres nu potatisskivorna försiktigt, och anrättningen garneras med hackad persilja.

Färska sillrullader (för 6 pers.). 6 stora eller 12 små färska sillar, 1 port. lök, salt, 1½ msk. smör, 2 msk. stötta skorpor, 1½ kkp. mjölk.

Beredning: Sillen rensas, och ryggbenet tages ur. Den sköljes väl och gnides in med salt. Löken brynes i en del av smöret, och på varje sill lägger man litet av den stekta löken. Sillen rullas därefter ihop och lägges i en smord omelettlåda så tätt, att den ej rullar upp sig. Om något av löken blivit över strös det ovanpå sillen, tillsammans med de stötta skorporna. Lådan sättes in i ugnen, och när sillen får färg påspädes den varmare mjölken. Får steka färdig i ugnen och serveras med potatis.

Glöm ej
att skaffa Eder
Iduns Kokbok.
Ny utvidgad upplaga.

Stöltens FOTO-HANDELSHUS MALMÖ KATALOG GRATIS & FRANKO — KAMEROR! MATERIAL! FRAMKALLAR! KOPIERAR! FÖRSTORAR!

Grönsaks- och Blomsterfröer
Gräsfröblandningar till trädgårdsmattor samt Redskap. Allt av prima kvalitet. Billigast i
GÖTEBORGS FRÖHANDEL
Södra Larmgatan 4, Göteborg.
Rikst. 59 32, 109 84.
Ill. katalog gratis och franko.

Använd alltid i hushållet
SVENSKA MEDICINALVÄXTFÖRENINGENS
torkade blåbär, lingon, spenat, dill, sopprötter m. m.
Högsta kvalité. Billiga, hållbara, lätta att förvara och enkla att anrätta.
Utförlig beskrivn. medf. varje kartong.
Finnas i varje välsorterad speceriaffär.
OBS.! Förekomma i minut endast i våra kartonger.

Oerhörd prisnedsättning
— ned till bottenpriserna — ha vi vidtagit i vår nya sommarkatalog N:r 81. Trots detta äro varorna av samma goda kvalité, som vi alltid hittills tillhandahållit. Katalogen omfattar en riklig varusortering, varibland en mängd fina och moderna nyheter för säsongen. Erhålles gratis mot endast portolösen. Skriv genast till.
Åhlén & Holm, Stockholm.

Bananpristävlan avgjord.
Prisnämnden för bästa bananrecept har tilldelat
1:sta pris åt signaturen *Bananvän.*
2:dra pris åt fru *Ebba Sundblad,* Villa Vesta, Kneippbaden.
2:dra pris åt fröken *E. v. Braun,* Willnäs, Saltsjöbaden.
3:dje pris åt fru *Ellen Palm,* Tegnérlunden 10, Stockholm.
3:dje pris åt signaturen *A. M. L—t.*
Signaturerna torde ge sig till känna hos
THE BANANA COMPANY A.-B.,
Norrlandsgatan 16, Stockholm.

Genom en annons uti *Nya Wermlands-Tidningen,* som är *Värmlands äldsta och enda dagliga tidning,* träffar Ni över **10,000** hem i länet och stiftet.
Huvudkontor: **Karlstad.**

Peach's Curtains
Nya, nedsatta priser. Begär illustrerad katalog som sändes gratis. Senaste nyheter i Väv- och Trådgardiner, Kretonner, Mattor, Hushållslinne, Trikåer och Underkläder av känd hållbarhet. 64 års erfarenhet inom branschen. Direkt från fabrikerna.
S. PEACH & SONS,
Fabriker i Nottingham, England.
565.

Annonsera i IDUN!

Konsten att behaga

Högintressanta avslöjanden om hemligheterna att bliva *behagfull* och *till dragande* samt *männen med storm intaga.* — Av E. A. Fletcher. 132 sidor. 11 avbildn. — Kr. 3:— mot postförsk. eller frimärken.
BOKFÖRLAGET,
Postfack 375, Stockholm 1
Rekvirera per brev eller brevkort.

VARU-MÄRKE
MENTHOLATUM
INREGISTRERAT
Beprövad salva för läkande av alla slags sår, ekzem, hemorrojder, solbränna, frostskador etc. Lindrande vid snuva och huvudvärk. Hudmedel, särdeles behagligt att använda efter rakning. Finnes å alla apotek. Gratisprov kan erhållas å närmaste apotek eller direkt från depoten i Sverige, Kronans Droghandel, Göteborg.

NY UPPLAGA UTKOMMEN

av

CARL LARSSONS

Praktverk

SVENSKA KVINNAN GENOM SEKLEN

10 färgtrycksplanscher med text av konstnären

Inbundet i vackert crèmefärgat band

KRONOR

5:-

Portofritt mot insänd likvid i postanvisning.

IDUNS EXPEDITION
STOCKHOLM

En skrivmaskin i Edert hem!

Hur ofta önskar Ni icke hava en skrivmaskin till hands i hemmet, på resor etc.? Denna önskan uppfylles genom att Ni köper

CORONA

en fullständig skrivmaskin, som tar ytterst liten plats och väger endast 3 kg. Elegant, tillförlitlig, hållbar, billig!

Begär prisuppgift!

A.-B. Maskinaffären Royal Standard
1 Malmtorgsgatan 1,
STOCKHOLM.
Allm. 27 65. Riks 92 08.

VITRUMS
FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
APOTEKET VASENS DROGHANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM
Originalflaskor om 500 gram.
Finnes å alla apotek.

FRÅGOR OCH SVAR.

(Forts. fr. sid. 364.)

aktiebolaget, Göteborg). Och så använd ett mjukt badlakan.

2) Här ett recept på "lockvatten", varmed håret fuktas innan det upplägges på papiljotter: 15 gr. Carragenmossa lägges över natten i ½ liter fläderblomvatten (avkok på fläderblomma, ungefär 2 strukna eller 1 rågad msk.), silas, tillsättes ½ lit. eau de cologne och några droppar fin parfym. Dock vilja vi råda eder att ej för ofta begagna detta medel, ty dylikt förstör i längden håret. Att bränna det är ej heller att förorda, endast undantagsvis och varsamt må sådant ske. Det finns emellertid en ny apparat för hårets lockning, vilken ej i likhet med de vanliga frisértängerna förstör håret, en ondulationsapparat, kallad Ondo, vilken torde kunna erhållas i de flesta järnmanufakturaffärer.

3) Ja, nog finns det läroböcker för självstudium, bl. a. det s. k. "Mästerskapssystemet" omfattande franska, tyska, engelska i var sin del. Men det inte så lätt att på så sätt lära ett språk, vi skulle vilja råda eder att hellre sätta eder i förbindelse med ett av de bättre korrespondensinstituten, t. ex. Hermods i Malmö, Noréns i Stockholm och Malmö. I det senare kan ni efter anmälan få en kortare provkurs, varigenom ni lätt kan bilda eder ett omdöme om lämpligheten av en dylik kurs.

4) Vänd eder till Teosofiska samfundet, Majorsgatan 9 B, 2 tr. Finns en avdelning även i Göteborg. Medlemsavgift 3 kr. pr år. Litteratur utlånas, och råd angående lämplig sådan meddelas.

IDUNS TIDSFÖRDRIV

PALINDROMER.

1

Rättfram jag bor i skogens snår. Omvänd jag så hastigt förgår.

2.

Rättfram jag är mest sand och sten. I mig omvänd sköljes tvätten ren.

3.

Mig rättfram ofta vållar strider svåra. Över mig omvänd man ror med åra.

RÄKNERIM FÖR BARN.

När det gäller att bestämma, vem som skall bli hök, fasttagare eller dylikt, ställa sig de lekande i halvcirkel och någon läser ett räknerim, varvid denne vid uttalandet av varje ord undan för undan pekar på deltagarna. Den på vilken sista ordet faller, träder ur cirkeln, och räkningen börjar ånyo med de övriga. Fasttagare (eller vad det är fråga om) blir den, som sist är kvar.

Här äro ett par räknerim:

A, b, c, d,
låt oss skratta, låt oss le,
E, f, g, h,
stygga barn plär bannor få.
I, k, l, m,
sen vi slutat, gå vi hem.
N, o, p, q,
vem blir ute? Det blir *du*.

Äppel, päppel,
piron, päron.
Kråkan satt på tallekvist,
hon sa' ett, hon sa' tu,
ute skall du vara *nu*.

Apala, mesala,
mesenka, meso,
sebedei, sebedo!
Extra, lara,
Kajsa, Sara!
Häck, bäck,
vällingsäck!
Gack du din långe man *väck!*

BREVLÅDA.

RED:S BREVLÅDA.

"Verklig hjälp". Er fråga tillhör annonsspalterna.

M. B. En rätt tröttsam procedur att genomläsa Edert manuskript. Men nu ligger det i papperskorgen, där det funnit sin rätta plats.

M.—a. Användes icke.

M. S. Har ej plats.

Mary Börjesson. Ganska klena vers.

Ani Le. "O Liv" blev död i papperskorgen.

Bm. Ja, om vi kunna bereda dem plats i trängseln.

Inga-Lill. Eder blåa blomma är egentligen bra grön.

J. C. H—s. Synnerligen obetydligt.

Alla rimleverantörer och även andra insändare erinras ännu en gång om att deras oanvändbara manuskript utan vidare hamna i papperskorgen, därest icke returporto finnes bilagt. Den vånda vi utstå vid att genomläsa frukten av deras skrivlåda må vara nog bevis på vår människokärlek. Att vi även skola kosta frakt på litteraturskatternas återsändande är väl mycket begärt.

EXP:S BREVLÅDA.

Sign. *"Mörbyfamilj"* torde sätta sig i förbindelse med Iduns expedition.

LEDIGA PLATSER

FÖRLOVAD FLICKA, anspråkslös, enkel, erhåller sommarplats mot fritt vivre, att hjälpa till i hem. 3 pers. hushåll. Villa nära Göteborg. Jungfru finnes. Sv. m. foto och upplysn. till **Fru Inez Hallgren, Kritinelundsgatan 7, Göteborg.**

BÄTTRE, ÄLDRE, BARNKÄR FLICKA erhåller genast plats i Hälsingborg, hos ensam fru med två barn i ålder 4—10 år att tillsammans med husmodern sköta hemmet och barnen. Sv. till Fru Johansson, Trelleborgsgatan 4. Tel. 29 67.

RASK, PROPER OCH BARNKÄR FLICKA erhåller lätt plats i lit. fam., 2 barn 5 o. 2 år. Svar med uppgift om löneanspråk o. rekommend. till "Gärna Familjemedlem". Iduns exp.

Bättre flicka,
snäll och ordentlig, får plats som barnfröken, helst sykunnig. Insänd ref. jämte lönepretentioner till "Herrgård", Wrigstad.

En bildad flicka
i ålder 30—40 år, helst musikalisk, kunnig i alla i ett hem förekommande sysslor och villig att till hösten föreslå och ensam sköta ett skolhushåll, får genast plats å större herrgård nära stad. Svar till "Skolhushåll 1921", **Norrköping II, p. r.**

Barnfröken eller barnsköterska
verkligt barnkär, frisk o. pålitlig samt kunnig i sömnad erhåller plats genast att sköta 3 barn i ålder 7—3½ år. Sv. med fotografi och lönepretentioner till Fru Stina Fornander, Bäckgatan 12, Växjö. Tel. 2 54.

Sjuksköterskeelever
emottagas å Kustsjukhuset på Styrsö. Kurserna, förberedande, räcka 3 mån. Avgift 30 kr. pr mån. för allt. Ansökningar, åtföljda av präst- och läkarebetyg samt rekommendationer insändas till **Föreståndarinnan.**

Sjuksköterskeplatsen
inom Nätra kommun i Västernorrlands län, för sökande med praktisk utbildning i epidemisjukvård, förklaras härmed till ansökan ledig att tillträdas d. 1 instundande Juni. Löneförmåner, ettusenfemhundra (1,500) kronor i kontant årlig lön jämte fri bostad, vedbrand, lyse och telefon samt dessutom ersättning för resor och förrättningar enligt gällande taxa. Sökande till befattningen, torde till undertecknad insända ansökningshandlingar åtföljda av tjänste- och åldersbetyg före den 15 inst. Maj. Tjänsten tillsättes på sex månaders ömsesidig uppsägning.

Nätra, Bjästa den 24 Mars 1921.
CHR. WESTIN,
Kommunalnämndens ordf.

En pålitlig och ordentlig ensamjungfru
kunnig i matlagning och bakning, får plats den 1 Maj i mindre familj bosatt i Rönninge, nära Stockholm. Sv. med avskrift av betyg och löneprententioner sändes till "Fri resa och god lön", adress Iduns exp., Stockholm.

Som
husföreståndarinna
får bildad dam, kunnig i all slags matlagning, bakning och konservering, pl. på större herrgård i Västmanland. Tillträde genast. Svar med löneanspråk och helst fotografi till "Herrgård", Länstidningen, Västerås f. v. b.

Allvarlig, huslig kvinna
erhåller genast plats att sköta hemmet åt ensam prästman. Svar med uppg. om ålder, lönepretent. o. foto till "Litet prästhem", Iduns exp.

PLATSSÖKANDE
Bildad ung flicka
önskar medföljа familj eller ensam dam på landet eller utrikes und. sommaren. Svar till "Familjemedlem 19 år", Dag. Nyh., Stureplan.

En ung flicka,
musikalisk, som genomgått 8 klasser vid läroverk och 1-årig kurs vid husmodersskola, önskar komma i gott hem att deltaga i varjehanda. På lön fästes mindre avseende än vänligt bemötande. Svar avvaktas tacksamt till "Husmodershjälp 15 April", Allm. tidningskontoret, Gust. Ad. Torg.

Enkel, bildad,
något musikalisk flicka önskar plats ett par månader å herrgård eller i prästgård att vara husmodern behjälplig m. matlagning och övriga husliga sysslor. Någon lön önskvärd. Svar till "Familjemedlem 27 år", Gumælius' Annonsbyrå, Malmö.

Värdinneplats
sökes av 40-årig dam
(prästdotter från Skåne) från 1 maj eller senare. Kompetent förestå ett enkelt hem, där jungfru finnes. Förut innehaft dylik plats. Barnkär. Ref. givas och önskas. Svar till "Prästdotter", Villa Hemron, Hälsingborg.

Sjukvård.
Bildad dam med glatt lynne, som är kunnig i sjukvård, hushållssysslor, sykunnig och språkkunnig önskar plats den 1 juni som verklig hjälp och sällskap till klen dam. Svar till "Pliktrogen", Iduns exp.

Realskolebildad, ung flicka,
som genomgått sjukvårdskurs, önskar omkring 1:sta maj plats i familj att som familjemedlem deltaga i förekommande göromål, event. som sällskap o. hjälp, medföljа på resor eller till badort. Lön önskvärd. Tacksam för svar under märket "Småländska", Iduns exp. f. v. b.

Ung flicka,
van vid husliga göromål önskar som familjemedlem plats i god familj helst i övre Norrland. Har innehaft plats på kontor (2 år) genomgått sex-klassigt läroverk därför även villig hjälpa barn med läxläsning. Frisk och gladlynt, sportälskande, ej rädd för grovsysslor Sv. till "Arbetslös" Iduns exp. f. v. b.

Kvinnlig f. d. sanatoriepatient
önskar plats som hjälp och sällskap åt bröstsjuk Dam eller Herre. Svar till "Plats 1921", Iduns exp. f. v. b.

Musikalisk 16-årig flicka
önskar under skolferierna plats att medföljа till badort (herrgård) för att se efter yngre barn och vara till hjälp med ferieläsning. Box 9, Vänersborg.

Ung, bättre flicka
önskar i början av maj komma i familj, helst prästfamilj, där jungfru finnes, att hjälpa till i hushållet. Är kunnig i handarbete och något sömnad. Lön önskas. Svar till "Familjemedlem", Höganäs, p. r.

Ung sjuksköterskeelev
önskar plats över sommaren 6 mån. som hjälp åt sjuk eller annan lämplig sysselsättning, är även kunnig i husliga göromål. Tacksam för svar till "Sjuksköterskeelev", Iduns exp..

Ny plats
som husmors hjälp önskas 1 Maj av bättre, anspråkslös, gladlynt, gam. flicka van vid sömnad, matlagn. o. d. Liten lön. Benäget sv. till Fru Hilma Wallander, Norrköping.

Ex. barnsköterska
önskar plats helst på landet där 1 ell. 2 barn finnas. Tacksam för svar till Anna Sjöbäck, Lister Mjänby.

Två bättre flickor
med goda betyg önskar tillsammans plats som kokerska och husa. Svar till "Plikttrogna", Karlskrona.

En 19 års bättre flicka
önskar under sommaren lära hushåll vid någon större herrgård mot fritt vivre. Tacksam för sv. till "Familjemedlem" Iduns exp, Stockholm.

INACKORDERINGAR
Doktorinnan Vilma Erikssons Vilohem,
beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstklena mottagas ej.

Döfva HÖRA

Den amerikanska elektriska ***hörapparaten ACOUSTICON,*** som är världens förnämsta, kan nu regleras i 6 styrkegrader efter örats olika hörselförmåga. *Förordad av öronspecialister.* Oumbärlig för lomhörda i kyrka och teater. *För efterapningar varnas.*
Öronmassageapparaten MASSACON botar susning för öronen.
ACOUSTICON är tillerkänd guldmedalj i S:t Louis och den Engelska kröningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj:t Änkedrottningen av England och Prins Carl av Sverige. Begär katalog och intyg. Ensamförsäljare för Sverige:
MALMÖ BANDAGE ETABLISSEMENT, Per Veijersgatan 9, MALMÖ 1. — Telefon 49 75

Medelålders dam

kan få fri sommarbostad och fri ved Maj—Oktober i komfortabel villa i den härligaste trakt av Blekingska skärgården mot att ställets ägarinna till självkostnadspris får inackordering under nämnda tid. Närmare upplysningar meddelas av Fru Ella Billing, Rörstrandsgatan 10, Stockholm.

För 12-årig flicka

önskas inackordering i gott hem på landet — helst i närheten av Stockholm — där omsorgsfull vård o. skolundervisning kan lämnas. Svar till "Bildat hem", Svenska Telegrambyrån, Stockholm.

Liten familj

önskar inackordering å pensionat, herrgård eler lantgård vid badställe i mellersta eller södra Sverige. Svar med prisuppgift till "Sommaren 1921", Iduns exp. f. v. b.

Inackordering

önskas för fam. m. 2-årig gosse å någon trevlig plats i närheten av Stockholm. Helst där tillfälle till bad gives. Svar med prisuppgift sändes till "15 juni", Iduns exp., f. v. b.

Konfirmander

mottagas 16 juni—31 juli. Trettonde året. Komminister Rudolf Möller, Svanesund, Orust.

I tysk adelsfamilj

bosatt på landet i Halland, mottages i inackordering och för att tillsammans med egen 14-årig dotter undervisas av examinerad tysk lärarinna, 2 välartade unga flickor från bildat hem. Alfhagagård, Fegen.

Stadigvarande hem

för äldre öppnas till hösten å Svartå Herregård i Nerike. Egna möbler kunna medföras. Anmälningar inom april mån. utg. Förfrågningar med porto till "Fru S. N.", Göteborg 3, p. r.

DIVERSE

Var behöves

dräkt och klänningsömm. Svar till "Skicklig", Iduns exp.

Furuhems Husmoderskola,

Malen — Båstad.

börjar sin sommarkurs den 1 Juni (1 Juni—1 September.)

Undervisn. i matl., bakn., dukn., konservering, slakt m. m. Även slöjd: alla slag konstsöm, linnesöm, knyppling samt vävnader, läderplastik m. m. Dugliga lärarinnor! Skolan har härligt läge inom badorten och alldeles invid furuskog. Tillfälle till bad. Prosp. mot dubbelt porto. Tel. 109, Båstad.

Gymnaster.

Ett väl inarbetat institut i sydsvensk stad till salu i vår. Svar till "14000 kr.", post. restante, Lund.

Nationaldräkter,

materiel, detaljer, strump. på best., frågor besv. mot dubbelt porto. Svenska Nationaldräkter, Idung. 5, n. b., Sthlm.

För den nyfödde.

Utsyrslar till olika pris, även av den nya modellen med engelsk blöja. Särskilt framhålles Reklamkartongen à Kr. 19:— och d:o extra elegant à Kr. 25:—. Mönster följa. Prisuppgift å olika plagg på begäran.

Fru Caspersson, 3 Jerntorgsgat., Örebro.

Obs.! Affären etablerad 1910.

Nyhet! Nyhet!

Edra begagn. kläder bli åter eleganta o. som nya, om Ni använder

NECETIN.

Necetin avlägsnar glans, smuts, fläckar och lukt samt ger tyget ny appretur. Krymper ej kläderna. Verkar uppfriskande och desinficierande. Bruksanvisning: 1 påse Necetin löses i 1 ltr hett vatten varpå man med lösningen grundligt borstar tyget. Verkan är överraskande på grund av preparatets utvalda sammansättning. Säljes i påsar à 50 öre. Om preparatet ännu ej finnes hos Eder handlande, skriv direkt till ensamförsäljaren Firma M. Henriksson, Borgstena. Prov erhålles franko om 65 öre insändes. Driftiga återförsäljare antagas.

TRYCKNING

Tidskrifter, tidningar och allt slags affärstryck utföres

BILLIGT

Förstklassigt utförande.
Begär kostnadsförslag.

Gust. Österbergs Tr. A.-B.
Rikс 137 Nyköping Rikс 137

Botande och förebyggande av Lungsot

medelst systematiska gymnastiska rörelser — se *Medicine D:r Sylvans* bok: *Lungsot och dess botande med gymnastik,* 176 sid., 15 bilder. Ny uppl. Pris 3: 50 (postförskott 4: —). *Wilhelmssons Förlag,* 18 St. Nygatan, Stockholm.

Röd näsa, röda händer,

frostskador i allmänhet botas redan efter kort tid med Bores frostbalsam. Känt sedan 40 år tillbaka. Absolut oskadligt. Fås hos alla Parfym- och Kemikalieaffärer. Pris 4:— kr. pr flaska. Depot: A.-B. PARFYMERI BARLACH, Stockholm C.

Vid reumatism, nervsmärtor, huvudvärk, influensa m. m. verkar TOGAL snabbt och säkert.

Genom den överraskande framgång, som åtskilliga läkare uppnått med TOGAL, har detta preparat tillvunnit sig ett välförtjänt, allmänt erkännande. Togal är sammansatt efter fullständigt nya principer, och starkt urinsyrelösande, går det direkt till själva roten av det onda. Det efterlämnar inga skadliga biverkningar. Prompt och säkert vid neuralgi, huvudvärk, reumatism, gikt, ischias, ryggskott samt vid värk av olika slag. Verkningarna göra sig genast märkbara, och Togaltabletternas lugnande inflytande gör dem välgörande även vid sömnlöshet. Finnes å alla apotek till kr. 2: 60.

Korpulens - Fetma

borttages genom
Dr. Hoffbauers lagl. skydd.

Avmagringstabletter.

Fullkomligt oskadligt och framgångsrikt medel som icke förutsätter särskild diet. Inget sköldkörtelspreparat. Inget laxativ. Prospekt på begäran. Pris för hel kur 150 mk och 210 mk inkl. porto och utförselbevis mot postförskott eller efterkrav.

ELEFANTEN-APOTHEKE
Berlin A 47, Leipziger Str. 74
Dönhoffpl.)

Missprydande hårväxt

borttages genom
Elektrolysbehandling.
Garanteras utan märke i huden efter behandlingen.

FRU EBBA HEYDEN
Kungsgatan 12
MALMÖ.
Tel. 4215.

Hemorroider

försvinna efter några dagar vid användning av HÄMOSALVAN från Kem. Tekn. Fabr. Elefanten, Göteborg.

Pris kr. 10:— pr stor burk mot postförskott eller förut ins. likvid.

Fräkencrème ICA

Borttager fräknar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6: 50 + porto. Försändes diskret. Franska Parfymmagasinet, Hovleverantör. Drottninggatan 21, Sthlm.

Birgittas Äkta Citron-Crême.

Ofelbart medel mot sträv och narighy.
Bästa ansiktsmassagecrême.
Utplånar rynkor och ojämnheter i huden.
Tillverkas av saften av friska citroner.
Parfymeri S:ta Birgitta, Stockholm.
Pris kr. 3:—

Doktor J. Arvedsons kurs i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.

Kursen, 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Stockholm.

Professor PATRIK HAGLUNDS Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.

R.T. 7025, Stureg. 62, Sthlm S.T. 8301. För behandling av stödje- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbningar.

D:r A. KARSTEN

Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor.

Med. D:r Emil Kleens

ettåriga kurs för damer och herrar i Massage och Sjukgymnastik börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. N:o 37 Mästersamuelsgatan 2 tr. och fortsätter med biträde av Gymnastikdirektören Fru Elsa Kjellgren till slutet av april 1922. Prospekt begäres städse under adress 43 Engelbrektsgat. Emil A. G. Kleen.

GÖTEBORGS GYMNASTISKA INSTITUT

Östra Hamngatan N:o 45

Förmånligaste specialkurs i
MASSAGE o. SJUKGYMNASTIK
Ny kurs börjar den 15 September.
I kursen ingår kostnadsfritt undervisning i:
Pedagogisk gymnastik, Ortopedisk behandling, Elektrisk behandling, Värmebehandling, Zander-gymnastik, Röda Korsets samaritkurs.
Begär illustrerat prospekt.

Gymnastikdirektörsexamen

avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 15 sept.
Prospekt Major J. G. Thulin, LUND.

Annonsera i Idun!

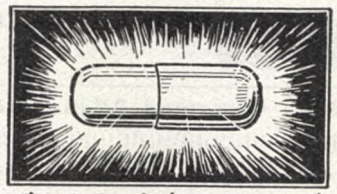

SPIECKERS SANOKAPSLAR

alstra nerv- och muskelkraft. Undanröja kraftnedsättning, trötthet, sömnlöshet, överansträngning, blodbrist och svaghetstillstånd, ojämförligt snabbare än något annat medel. Intyg från kända svenska personer på begäran gratis och franko. Askar om 20 kapslar (tillräckligt för 20 dagars bruk) å alla apotek och kemikalieaffärer till pris kr. 4: 25 eller exp. portofritt från undertecknade.

Stor kur (10 askar) kr. 38: 50.
Liten kur (5 askar) kr. 20: —.
Generalagenter för Skandinavien:

Harald Westerberg & C:o,
Göteborg.

SJU dagar i veckan läses en annons i IDUN

Vackra lockar

kunna alla damer få genom att använda hårlocksstålfjädern "Mary", amerikansk metod. Vågar och lockar håret på några minuter. Ingen bränning som fördärvar håret. Pris pr sats med bruksanv. 1.75, fraktfritt mot postförskott från
A. H. FORSGREN, SANDVIKEN 3.

SY-SKOLAN

RIDDAREGATAN 7, 5 tr. - *R. T. Öst. 1991.*
Kurser i KLÄDSÖMNAD, LINNESÖMNAD och BARNKLÄDER
Anmäln. mottagas kl. 10—4. Begär prospekt.
Gertrud Grönlund. *förut anställd vid Birgittaskolan.*

Varje familjeförsörjare bör bereda sina efterlevande Pension i

ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN

— Grundad 1784 —

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör åberopas.

STORKYRKOBRINKEN 11 - STOCKHOLM

Sydsvenska Kredit Aktiebolaget.

Fonder kr. 62,000,000: —

gottgör å

Depositions- & Kapitalräkning

6 %.

TÄRNA FOLKHÖGSKOLA

KVINNL. HUVUDKURS 25 april—23 juli. Utan inträdesprövning.
KV. ÖVRE AVDELNING 25 april—23 juli. Goda förkunskaper krävas.
HUSMODERSSKOLA 25 april—15 okt. och 1 nov.—5 mars.
Stipendier och friplatser (intill 300 kr.) Prospekt adr. Tärna.

Sommarferiekurs

å badorten Shanklin på Isle of Wight, England, för studerande kvinnlig ungdom från universitetet, högskolor, läroverk o. s. v. Vidare meddelar Fil. Magister Fru Viola Lyttkens, Djursholms-Danderyd (Tel. 68), eller undertecknad, kursens ledare.

BERNHARD JANSSON,
Lärare v. Linköpings h. allm. Läroverk.
Adr.: Linköping. Tel. 13 76.

Karlskoga praktiska läroverk

— 9 statsunderstödda specialavdelningar för **män** och **kvinnor** —
Husmoderskolan och Handelskolan
börja sina sommarkurser 18 maj. Vinterkurserna 1 november.
Över 7,000 elever besökt skolorna. Prospekt mot dubbelt porto.
JOH. LINDHOLM, Rektor, ***Karlskoga.***

Utmärkta organ för annonsering i landsorten:

Avesta: Avesta-Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Tidning.
Engelholm: Engelholms Tidning.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.
Falun: Falu-Kuriren.
Gevle: Gevle-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Hälsingborg: Helsingborgs Dagblad
Höganäs: Höganäs Tidning.
Jönköping: Smålands Allehanda.
Kalmar: Barometern.
Karlshamn: Tidningen Karlshamn.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
Karlstad: Värmlands Läns Tidning.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren
Landskrona: Landskrona-Posten.
Linköping: Östgöten.
Ludvika: Ludvika Tidning.
Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Lysekil: Lysekils-Posten.
Malmö: Skånska Aftonbladet.
Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Mora: Mora Tidning.
Norrköping: Norrköpings Tidningar.
Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Skövde: Skaraborgs Läns Annonsblad.
Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Säter: Säters Tidning.
Söderhamn: Söderhamns Tidning.
Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Uddevalla: Bohusläningen.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Visby: Gotlänningen.
Växiö: Smålands-Posten.
Ystad: Södra Skåne.
Örebro: Örebro Dagblad.
Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Östersund: Jämtlands-Posten.

VINOLIA

TALK-PUDER

UTSÖKT LENANDE KYLANDE OCH UPP-MJUKANDE FÖR HUDEN.

I sorterade dofter.

BABY VINOLIA TALKPUDER FÖR BARN

Den verklige kännaren väljer Vinolia

HAR NI SOMMARBOSTAD?

ÖSTER-SKÄR

Tusenden gå brydda för bostad. Tiden hastar, vad som skall göras, måste göras nu. Goda råd äro därför välkomna.

En plats åt skärgårdssidan, som framför andra erbjuder vackra tomtidyller, är Österskär. Här finnas tomter med flerhundraåriga ekar, björk- och barrskogshagar, passande för lantliga hem och stugor. Här finns det som sökes, land, sjö och härlig, stärkande skärgårdsluft.

Österskärskontoret, som mer än 15 år hjälpt 100-tals personer till trevna tomter och hem, lämnar fortfarande beredvilligt råd och hjälp åt dem, som önska sig skärgårdstomt och villa eller liten stuga. För att underlätta lämnas marken mot mindre betalning, lång amortering, lätta terminer, t. o. m. 100 kr. pr kvartal, om så behövs. Besparande byggmetoder göra kostnaden blott hälften av Stockholmstraktens vanliga, varpå kan vinnas mer än tomten.

Reflekterande tillrådas snarast vända sig till kontoret, som ordnar till det bästa. Förslag finnas från små sportstugor upp till 4—5 rumsvillor, bl. a. vinterbonad, tegeltäckt villa i allmogestil, rum och kök, rymlig veranda, från 3,000 kr. Utbyggd till vardagsrum, kök och hälgstuga c:a 5,000 kr., med bästa lägen å Österskär.

I dem bor Ni bekvämt och varmt.

Vackraste lövhagar och kringliggande trädgårdsjord äro under uppstyckning, och inbjudas reflekterande bese desamma. Här om någonstädes, gives tillfälle få tomt och villa. Allt beror på Eder! Sjötomter finnas även kvar.

Lämpligt tåg till Österskär (vid Trälhavet, strax utom Waxholm) avgår söndagar från Stockholms Ö. 10.50 f. m., återvänder 3.33 e. m. Vardagar 3.20 e. m. Tåget mötes i Österskär efter överenskommelse med

Rikstelefon 227 01 — ÖSTERSKÄRSKONTORET, Drottninggatan 50 — Allm. 23 41, kl. 9—3

Oatine

Vackra kvinnor bli alltid beundrade.

Skönhet har alltid varit ett av de ting, som varje dam önskat sig. En klar, frisk hy i förening med en god hälsa är en ägodel av oändligt värde. Beständig användning av *Oatine-Havre-Crème* hjälper Er att bevara eller återvinna en klar, sund och frisk hy. Använd *Oatine,* som icke är någon Cold-crème, var dag, så skyddar Ni ansikte och hals endast genom lätt ingnidning och avtorkning ett ögonblick efteråt. Huden blir samtidigt rengjord och får näring. *Oatine* läker grov och sprucken hud, använd den därför också till händerna. Fås överallt.

THE OATINE COMPANY'S GENERALDEPOT FÖR SKANDINAVIEN
Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn.

THE OATINE COMPANY
LONDON & PARIS.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Porslinsservis
handmålad, konstnärligt mönster
för 12 pers. — 58 pjäser

Pris 94: 75

WIKMAN & WIKLUND
Flemminggatan 17, Stockholm
Telefoner: Namnanrop

TVÄTT-
OCH
VRIDMASKINER

MANGLAR

Specialoffert å
STATIVMANGLAR
med valsar av hårt trä, längd 60 cm., kr. 120:-
i lättare utförande kr. 90:-
Bordsmanglar, kr. 80:-

KÖKS-AVD. *1 TR. NED*

I VARJE HEM BÖR FINNAS

IDUNS KOKBOK

Den nya upplagan av

IDUNS KOKBOK

av ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

12:te uppl.

Fullständigt omarbetad o. utvidgad

Pris Kr. 10.—

NYHET: Anvisningar att använda gasspis eller gasugn vid alla recept för stekning och bakning.

Iduns byrå och expedition,
Mästersamuelsg. 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Riks 1646. Allm. 9803.
Red. Högman: kl. 11—1. Riks 8660. Allm. 402.
Expeditionen: kl. 9—5. Riks 1646. Allm. 6147.
Annonskont.: kl. 9—5. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:		Idun B, praktuppl. med julnummer:	
Helt år	Kr. 17:—	Helt år	Kr. 22:—
Halvt år	„ 8:75	Halvt år	„ 11:50
Kvartal	„ 4:50	Kvartal	„ 6:—
Lösnummer	„ 0:35	Månad	„ 2:25

Iduns annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:
40 öre eft. text.
45 öre å textsida.

Utländska annonser:
45 öre efter text., 50 öre å textsida, 20 % förh. för särsk. begärd plats.

Svenska Tryckeriaktiebolaget, Stockholm 1921